

**Examensarbetet i lärarutbildningen
vid lärosätena inom Penta
Plusområdet**

**Examensarbetet i lärarutbildningen
vid lärosätena inom Penta
Plusområdet**

- delrapport 1

December 2005

Förord

Föreliggande delrapport är en sammanställning om Lärarutbildningens examensarbeten som resultatet av ett uppdrag inom ramen för det s k Penta Plus-samarbetet. Bakgrunden till uppdraget formulerades som att:

Lärosätena inom Penta Plus regionen är överens om att genomföra en granskning av examensarbeten inom sina respektive lärarprogram. HSV:s utvärdering har lyft fram ett antal dilemman när det gäller examensarbetet inom lärarutbildningen. Många studenter upplever att fokus vanligen ligger på de vetenskapliga metoderna och den formalia som styr examensarbetet. Få uppger att man stimuleras att utveckla sin förmåga att formulera vetenskapliga problemställningar eller att söka identifiera grundläggande vetenskapsteoretiska frågor. /.../

Mot denna bakgrund formulerades uppdraget som:

- att dels beskriva styrdokument och övriga förutsättningar för att genomföra examensarbetet vid de olika lärosätena samt dels
- [att värdera] produkterna utifrån bl a vetenskaplighet och yrkesrelevans

För att genomföra uppdraget skulle vart och ett av de involverade lärosätena utse en representant, vilket kom att formera den arbetsgrupp som arbetat med uppdraget:

Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (tidigare Mikael Gustvsson)

Kerstin Skog-Östlin, Örebro universitet

Margareta Sandström Kjellin, Mälardalens högskola

Stig E Forshult, Karlstads universitet (tidigare Mariana Hagberg)

Mats Lundgren, Högskolan Dalarna

Uppdraget skulle delredovisas runt den 1 december 2005 och en slutrapport lämnas senast den 1 maj 2006. Den nu föreliggande rapporten är således den nämnda delrapporten.

Arbetsgruppen i december 2005

Examensarbetet i lärarutbildningen vid lärosätena inom Penta Plus-området - Styrdokument och förutsättningar

I de följande avsnitten beskrivs styrdokument och de förutsättningar under vilket examensarbetet bedrivs. Följande variabler behandlas:

1. Antal studenter
2. Studenternas val och administration kring det
3. Utbildningsplaner
4. Kursplaner
5. Riktlinjer och anvisningar
- 6.Handledning, handledningskompetens
7. Examination
8. Betygssättning och bedömning
9. Tidpunkt för bedömning
10. Erfarenheter från studenternas kursvärderingar
11. Arkivering och publicering av examensarbetena
12. Utbildning i vetenskaplig metod och formalia
13. Litteraturlistor
14. Forskningsetisk undervisning
- 15.Handledarkollegier
16. Partnerskolornas roll, VFU

1. Antal studenter

Högskolan i Dalarna

Antalet studenter som skriver sitt examensarbete i Pedagogiskt arbete C och antalet varierar mellan ca 75 – 170 från termin till termin.

Högskolan i Gävle

Endast tidigare-lärare skrev examensarbeten ht 2004 – vilket var den första terminen med AU3 – och flera av inriktningarna fanns inte representerade denna termin. Det var 131 studenter som skrev examensarbete ht 2004. Till dessa kommer ett 20-tal inom korta programmet (de som har ämnesbehörighet när de börjar läsa). Totalt tas cirka 325 st studenter per år in på lärarutbildningen

Karlstads universitet

Lärarutbildningen antar totalt ca 650 studenter per år, vilket resulterar i att ca 450 studenter per år skriver examensarbeten.

Mälardalens högskola

Första kursen i examensarbetet gavs ht 2003 och lästes av nio studenter. Även de därefter följande terminerna har studentantalet varit lågt. Våren 2005 skriver drygt 50 studenter examensarbete i AUO. Hösten 2005 skriver 77 studenter, som då fördelar sig på de sju kunskapsområdena (48 i pedagogik).

Örebro universitet

De första examensarbetena skrevs redan höstterminen 2001, då av studenter som tillgodoräknade tidigare studier och sedan ”sneddade” in i programmet. . Detsamma gällde de

närmast följande terminerna. Hösten 2004 skrev 196 studenter examensarbeten och 167 godkändes. Den följande vårterminen var antalet som skrev mindre, 73 st varav 45 godkändes. Hösten 2005 skriver 268 studenter examensarbeten inom AUO.

2. Studenternas val och administration kring det

Högskolan i Dalarna

Examensarbetet genomförs inom ramen för kursen Pedagogiskt arbete C och är avsett att ske i ett nära samspel mellan den studerande, partnerskolan, lärarutbildningen. Examensarbetets undersökningsfråga avgörs i en kontinuerlig dialog mellan de berörda aktörerna utifrån vad som är relevant och möjligt att beforska. Tanken är att denna process kan koppla ihop praktikens frågeställningar med de forskningsmiljöer som successivt utvecklas vid Högskolan Dalarna. För att organisera en sådan verksamhet ställs stora krav på dialog och koordination av de olika intressenternas önskemål. Vid ett informationsmöte vid kursstart får de studerande information om de förutsättningar som gäller för examensarbetets genomförande. Därefter inleder de studerande ett samtal med sin handledare på partnerskolan om tänkbara problemställningar för examensarbetet. Efter ca tre veckor anmäler de studerande sitt planerade examensarbetstema på en blankett som finns tillgänglig på den sk kurswebben. (Examensarbetet genomförs i allmänhet två och två.) Sedan delas de studerande in i examensarbetsgrupper ordnade efter teman, med mellan 6 – 10 examensarbeten och två examensarbetshandledare.Handledning sker både i grupp och individuellt. Examination sker sedan i ventileringsseminarier.

Högskolan i Gävle

Examensarbetet skrivs inom AU3, men är inom ramen för AU3 utspritt på en mängd ämnesavdelningar. Studenternas valmöjligheter är: Inriktning gymnasiet: sv, en, hi, re, media, datavetenskap, ma, bi, fy, nk.

Inriktning grundskolans senare år: sv, en, hi re (som ovan), matematik- naturorientering (även distans) som fördjupar till ma-fy alt. ma-bi, idrott-hälsa, specialpedagogik (läggs ned fr o m ht 06).

Inriktning grundskolans tidigare år: sv i kombination med so alt. En alt. Ma (d v s sv-so, sv-en, sv-ma där sv är samma, ma-naturorientering (samma som grsk senare år utan fördjupning), idrott-hälsa (samma som grsk senare år), specialpedagogik (samma som ovan; läggs alltså ned ht 06).

Inriktning förskola: ma- nk, teknik (även distans) skapande möten i mångkulturella barngrupper, specialpedagogik (samma som ovan).

Examensarbetet kan inte skrivas i ämne med didaktisk inriktning när ämnet läses i form av specialisering.

Karlstads universitet

Studenterna gör sitt ämnesval på en valblankett som finns tillgänglig på webben http://www.kau.se/corral/intra.lasso?page_id=711 och ska vara inlämnad till utbildningsledningen 15 maj (avser examensarbeten vårterminen ett år senare) respektive 15 november (avser examensarbeten höstterminen ett år senare). Ett informationsmöte arrangeras inför valen där utbildningsledning såväl som representanter från de olika institutionerna finns med. Studenterna kopplas till den institution där de läst sin inriktning (valfri i de fall

studenten har mer än en inriktning) eftersom examensarbetet ska vara en fördjupning av en inriktning. Respektive institution övertar nu ansvaret och utser handledare. Varje institution har en examensarbetsansvarig i vars arbetsuppgifter det ingår att utse handledare. I vissa fall görs det av studierektor men hänsyn tas alltid till valt ämnesområde och handledarkompetens.

Mälardalens högskola

Examensarbetet kan skrivas inom några få inriktningar (historia och svenska) och AUO. Om studenterna väljer att göra examensarbetet inom AUO infaller det i C-blocket som läses sista eller näst sista terminen i utbildningen. Kursen i examensarbetet har fram till vårterminen 2005 legat som en helfartskurs i slutet på varje termin. Från och med hösten 2005 kommer den att ges som en kurs på halvfart utlagd under hela terminen.

Örebro universitet

Studenterna kan göra examensarbetet inom fördjupade specialiseringsstudier och då ligger det i slutet av den termin studenten väljer att läsa C-kursen i ämnet. Detsamma gäller idrott med inriktning mot pedagogik, musik och specialpedagogik. Om studenten väljer att göra sitt examensarbete inom AUO ligger det i den termin, när studenten väljer att läsa PDI C och därmed ofta som sista eller näst sista termin i utbildningen.

Kursen PDI C genomförs som en helfartskurs varje termin. Den inleds med en delkurs som heter *Pedagogik som vetenskap med inriktning mot didaktik, 5 poäng*. Inom ramen för den delkursen får studenterna välja ett fördjupningsområde och utifrån det valet delas de in i seminariegrupper. Dessa grupper hålls ihop under delkurs 2, *Tillvägagångssätt i en vetenskaplig undersökning, 5 poäng*, och i den sista delkursen, *Examensarbete, 10 poäng*. Studenterna uppmanas att skriva två och två och i varje seminariegrupp ska det finnas 8 arbeten. Det finns möjlighet att skriva ensam. Examensarbetet genomförs formellt inom den sista delkursen, men bägge de inledande delkurserna har relevans för examensarbetet. Det är dock inte enbart fokuserat på detta, utan ska ge bredare kunskap både om forskningsområdet Pedagogik med didaktisk inriktning och hur man genomför vetenskapliga studier.

3. Utbildningsplaner

Högskolan Dalarna

Utbildningsplanen finns tillgänglig på Högskolan Dalarnas hemsida (<http://www.du.se/upload/428/Utb%20plan%20lärar%20v%2003.doc>). Nedan citeras de moment som avser examensarbetet:

Den tredje och avslutande kursen i pedagogiskt arbete läses under senare delen av utbildningen. Den bygger på tidigare kurser och kräver att den studerande har tillägnat sig ett visst mått av kunskap, förtrogenhet och självständighet. I kursen behandlas frågor som rör lärares yrkesetik och elevers integritet. Kursen behandlar dessutom frågor om utvärdering och kvalitetsutveckling samt utbildningsplanering såväl för den enskilde individen som för grupper av individer. Studenten skall därvid, i samarbete med partnerskolans lärare, ta ansvar för utbildningsavsnitt som löper under en längre tid och mera självständigt planera, genomföra, analysera och värdera denna verksamhet. För verksamhetsförlagda studier anslås 6 poäng.

Inom kursen skall också ett examensarbete om 10 poäng fullgöras. I anslutning till detta behandlas vissa generella vetenskapsteoretiska och forskningsmetodiska frågor medan

tonvikten läggs på de specifika forskningsverktyg som den enskilde studenten behöver för sitt arbete.

samt

Examensarbetet erbjuder ett särskilt tillfälle för studenten att själv, eller tillsammans med en medstuderande utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt i anslutning till den kommande lärargärningen. Examensarbetet skall således ge insikter i vetenskapsteori och tillfälle till forskningsmetodisk träning, bl a i syfte att stimulera till medverkan i skolans förnyelsearbete. Examensarbetet skall omfatta 10 poäng och genomförs inom C-kursen i pedagogiskt arbete. Arbetet skall utgå från problemställningar som genererats vid den skola där den studerande fullgjort sina verksamhetsförlagda studier. Det färdiga examensarbetet skall också delges den berörda skolan. Examensarbetet skall alltid granskas och godkännas av två lärare.

Högskolan i Gävle

I utbildningsplanen står bl a följande: ”Examensarbetet utförs under Allmänt utbildningsområde 3. studenten väljer om arbetet ska utföras på B- eller C-nivå. Det skall vara möjligt för alla studenter att nå en C-nivå genom de val studenten gör under sin utbildning. Examensarbetet ska ha relevans för lärararbete och utförs antingen i ett ämne med didaktisk inriktning, didaktik eller i pedagogik med didaktisk inriktning”. Benämningen ’ämne med didaktisk inriktning’ innebär att alla de inriktningar som idag ges på HiG också kan innehålla examensarbete.

Karlstads universitet

Utbildningsplanen finns tillgänglig på universitetets hemsida: <http://www.intra.kau.se/dokument/upload/82F318B218b5524CD2IKn4061A48/utbildningsplan.pdf> och citeras nedan:

I lärarutbildningen ingår ett examensarbete där studenten skall visa förmåga att kunna använda sig av vetenskapliga metoder och teorier. Examensarbetet innebär ett självständigt arbete som relaterar vetenskapliga teorier till yrkets kommande arbetsuppgifter. Genom examensarbetet skall kunskaperna inom det kommande yrkesområdet fördjupas och breddas. Examensarbetet skall omfatta 10 poäng och bör i första hand utgöra en del av en Inriktning eller Specialisering, men kan även vara en del av det Allmänna utbildningsområdet. Examensarbetets sammanfattande syfte innebär att det skall ligga i utbildningens senare delar och skall ha en tydlig anknytning till den kommande yrkesrollen.

Mälardalens högskola

Från hemsidan citeras:

I slutet av lärarutbildningen är det obligatoriskt att genomföra ett examensarbete om 10 poäng. Sedan starten av det förnyade lärarprogrammet har examensarbetet kunnat genomföras inom C-blocket i det allmänna utbildningsområdet med ett pedagogiskt perspektiv samt i vissa inriktningar med ett ämnesdidaktiskt perspektiv. Många studenter har dock uttryckt intresse av att skriva ett examensarbete med anknytning till en inriktning.

Av utbildningsplanens planeringsdel framgår att examensarbetet i lärarutbildningen kan skrivas inom det allmänna utbildningsområdets C-block (sju kurser inom sju olika ”kunskapsområden”) eller i inriktningen historia eller svenska. Nivån på examensarbetet innebär grundläggande behörighet för forskarutbildning.

Örebro universitet

Enligt utbildningsplanen kan examensarbetet skrivas inom allmänt utbildningsområde eller som fördjupade specialiseringsstudier, men ska oavsett var det fullgörs fylla kraven för en C-uppsats inom det utbildningsvetenskapliga området. Examensarbetet som behandlar frågor med koppling till inriktningens innehåll skall skrivas inom allmänt utbildningsområde eller inom ramen för fördjupade specialiseringsstudier.

4. Kursplaner

Högskolan Dalarna

För kursen; Pedagogiskt arbete C finns tre olika kursplaner, kopplade till skolans olika åldersstadier. De respektive kursplanerna finns tillgängliga på Högskolans Dalarnas hemsida, under rubriken: Kurswebbar. Innehållet i delkurs II beskrivs på följande sätt i kursplanen:

Delkurs 2. Examensarbete 10p

Examensarbete skall bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för lärararbete i vid mening. Dessutom skall den studerande tillägna sig insikter i kunskapsteori samt forskningsmetodisk träning med relevans för pedagogisk verksamhet.

Examensarbetet genomförs inom ramen för något av de forsknings- och utvecklingsteman som Högskolan och partnerskolorna gemensamt och successivt arbetar fram. Val av teman görs av studerande i samråd med den egna fadderskolan för att examensarbetet skall kunna bidra till verksamhetsutveckling vid fadderskolan och understödja utvecklingen av praxisnära forskning vid Högskolan.

Högskolan i Gävle

För närvarande finns drygt 10-tal kursplaner för AU3 vid HiG. Inom några år beräknas antalet vara ca 23 stycken. Samma kursplan (C-nivå) antas gälla för t ex Svenska inriktning gymnasiet (80 p svenska) och grundskolans senare år (60 p svenska), medan grundskolans tidigare år (20 p svenska, B-nivå) kanske behöver en egen. Samma gäller för En, Hi, Re, Ma-No, Spec. ped. etc. samt didaktik (B- och C-nivå) och pedagogik med didaktisk inriktning (B och C). Några inriktningar har sina första examensbeten först om något år (Skapande möten, Datavetenskap, Media, Id-hälsa).

Karlstads universitet

En och samma kursplan används inom lärarprogrammets examensarbeten. Den finns tillgänglig på universitetets hemsida, http://www.kau.se/corral/intra.lasso?page_id=711

Nedan följer ett kort utdrag beträffande mål:

- fördjupade färdigheter vad gäller att strukturera och genomföra självständigt forsknings- och utvecklingsarbete
- fördjupad förmåga till förståelse och analys av pedagogisk yrkesverksamhet
- fördjupade färdigheter vad gäller skriftlig framställning

och ur innehållet:

Den självständigt planerade och genomförda undersökningsuppgiften omfattar:

- formulering av ämnesval, syfte och frågeställningar
- analytisk precisering och vidareutveckling av syftet genom litteraturanknytning
- val av metodisk ansats
- val av avgränsning och material
- insamling, bearbetning och sammanställning av primärt material
- analys och diskussion av materialet i ljuset av teori, syfte och frågeställningar

- relevanta etiska överväganden
- redovisning av undersökningen i skriftlig form.

Mälardalens högskola

Sju kursplaner har utarbetats för de sju alternativa kurserna i examensarbetet inom AUO; studenterna kommer fr o m ht 2005 att ha möjlighet att skriva sitt examensarbete inom sju ”kunskapsområden” inom AUO: svenska, moderna språk, matematik, naturvetenskap, teknik, samhällsvetenskap och pedagogik. För att få skriva sitt examensarbete inom ett visst kunskapsområde måste studenten ha läst någon av de respektive inriktningar som kunskapsområdena representerar.

Örebro universitet

Fyra kursplaner inom allmänt utbildningsområde innehåller specifikt delar om examensarbetet:

- Pedagogik med didaktisk inriktning C
- Idrott med inriktning mot pedagogik, 20 poäng
- Musikpedagogik C, 20 poäng
- Specialpedagogik C, 20 poäng

Examensarbeten inom specialiseringsstudier har hittills skrivits inom historia, psykologi och religionskunskap och där följt kursplanerna i dessa ämnen.

5. Riktlinjer och anvisningar

Högskolan Dalarna

Ett dokument med titeln; Information och anvisningar för examensarbetet finns tillgängligt på Högskolan Dalarnas kurswebb (<http://www2.du.se/kurser/resurser.asp?iKursId=2097698844&kategoriID=2086661132>).

Högskolan i Gävle

Riktlinjer och anvisningar beskrivs i Bilaga 3 till Utbildningsplanen för Lärarprogrammet 140-180/200 poäng. (Se bilaga 1)

Karlstads universitet

Gemensamma riktlinjer för alla institutioner finns framtagna. Dokumentet heter ”Anvisningar för examensarbete” och finns universitetets hemsida för examensarbeten http://www.kau.se/corral/intra.lasso?page_id=711.

Anvisningarna är avsedda för studenter såväl som handledare. Här finns även en förteckning över rekommenderad litteratur. I en bilaga på samma site finns anvisningar till studenterna för hur man ska förfara med inlämningen av godkända examensarbeten för arkivering etc.

Mälardalens högskola

’Rapport om examensarbetet i lärarutbildningen’ (bilaga 5 i UVEN:s protokoll 2004-12-14) är resultat av en arbetsgrupps arbete under hösten 2004. Den inleds med att hänvisa till prop. 1999/2000:135 och lokala styrdokument. Sedan följer rubrikerna handledningskompetens, partnerskolornas deltagande, handledarkollegium, examensarbetet som led i skolutveckling, kunskapsområden inom det allmänna utbildningsområdet, vetenskapsteori och metod i AUO-

kurserna, institutionsgemensamma kriterier för bedömning och betygssättning, enskilt eller pararbete, examinationsförfarande, kriterier för bedömning av examensarbete och bedömningskriterier för opposition.

'Riktlinjer för examensarbete inom lärarprogrammet' finns på Mdh:s hemsida: "KLU – examensarbete - riktlinjer" och innehåller rubrikerna vetenskaplig progression, bedömning och betygssättning, examensarbete kan utföras enskilt eller i par, examinationsförfarande, kriterier för bedömning av examensarbete, bedömningskriterier för opposition och betygskriterier.

Örebro universitet

För de examensarbeten som skrivs inom Pedagogik med didaktisk inriktning, finns anvisningar och riktlinjer i Falkner, Kajsa, Karnung, Guy och Skog-Östlin, Kerstin: *Att skriva examensarbeten, C- och D-uppsatser vid Pedagogiska institutionen – information för studenter, handledare och administrativ personal*. Informationsskrifter vid Pedagogiska institutionen, Örebro universitet, 2004:11. Den här texten kan hämtas på <http://www.oru.se/templates/oruExtNormal.aspx?id=17579> Dessutom används Hagström, Eva & Karnung, Guy: *Text och samtal. Om språkets centrala roll för lärande*. Informationsskrifter vid Pedagogiska institutionen, Örebro universitet. 2005:10. I den finns bl a betygskriterierna för examensarbeten, C- och D-uppsatser. För de C-uppsatser inom fördjupade specialiseringsstudier som motsvarandebedöms som examensarbeten gäller de riktlinjer som finns i respektive specialiseringsämne.

6.Handledning, handledningskompetens

Högskolan Dalarna

Handledning sker både i grupp och enskilt i s k examensarbetsgrupper. Kraven för att handleda är i princip att vara disputerad och om sådana inte finns att tillgå, att handledarna är i forskarutbildning. I relativ stor andel är, drygt hälften, är handledarna disputerade. Resterande är i forskarutbildning och i några fall används s k Magistrander, dvs personer med en magisterexamen i ett ämne och som samtidigt är verksamma i ungdomsskolan.

Högskolan i Gävle

Principerna för handledning och handledningskompetens skiljer sig mellan högskolans institutioner. På den Humanistiskt-samhällsvetenskapliga institutionen förekommer endast disputerade handledare, medan det på de Pedagogiska och Naturvetenskapliga institutionerna förekommer odisputerade. På de sistnämnda institutionerna är även grupphandledning vanligt, medan HS-institutionen sällan använder denna arbetsform.

Karlstads universitet

Strävan är att handledaren har forskarutbildning. I realiteten är emellertid många handledarna adjunkter, med kontakt mot en forskarutbildad examinator. Vid de flesta institutioner sker regelbundna möten i handledargruppen. En handledarutbildning om 5p är planerad och kursplanen är framtagen och fastställd, beräknas starta vt -06.

Mälardalens högskola

Hittills har examensarbetena skrivits inom allmänt utbildningsområde; handledarna har haft didaktisk kompetens, men inte alltid vetenskaplig. Fortsättningsvis poängteras dock att handledaren bör ha förmåga att handleda både ur ett vetenskapligt och ur ett didaktiskt

perspektiv. På många institutioner har lärarna vetenskaplig kompetens men ej didaktisk. Två åtgärder som diskuterats med anledning av situationen är dels dubbelt handledarskap (där en handledare är vetenskapligt kompetent och den andra didaktiskt), dels att didaktiska studiecirkel kan bildas där man läser in didaktisk litteratur.Handledning sker både individuellt och i grupp.

Örebro universitet

Det ställs samma krav på handledarna, som på ordförande/examinator dvs grundkravet är att man är disputerad.

Handledningen sker huvudsakligen i grupp. Men det finns också utrymme för individuell handledning. Fördelningen mellan handledningen i grupp och individuellt bestäms i samråd mellan handledare och studenter efter förslag från handledaren.

7. Examination

Högskolan Dalarna

När handledaren bedömer att examensarbetet kan tas upp för ventilering, anmäls det till ventileringsseminarium. Opposition på annat arbete krävs för att bli godkänd på kursen. För närvarande har vi två examinationsperioder och ett "uppsamlingsheat" varje termin.

Högskolan i Gävle

Examensarbetet ventileras på ett seminarium. Varje student måste agera såväl respondent som opponent för att bli godkänd. Examinator är alltid en disputerad lärare.

Karlstads universitet

Oppositionsseminariet betraktas här som ett inläringstillfälle. Efter synpunkter från examinator/seminarieordförande och studiekamrater reviderar studenten sin uppsats. Den reviderade versionen bedöms och betygssätts. Även studentens opposition och försvar av sin egen uppsats vägs in i betyget. Examinator är en disputerad lärare.

Mälardalens högskola

Examensarbetet lämnas för examination när handledaren bedömer att det kan godkännas. Då två studenter skrivit examensarbete tillsammans bör de också opponera på ett arbete tillsammans; det är viktigt att båda är aktiva i samband med oppositionen. Opposition på annat arbete krävs för godkänd kurs. Inom varje inriktning eller kunskapsområde ska det finnas en disputerad och didaktiskt kompetent examinator; om dessa krav inte kan förenas inom samma person kan två lärare (med respektive kompetens) utses till examinator.

Örebro universitet

När handledaren bedömer att examensarbetet kan tas upp för ventilering, anmäls det till ventileringsseminarium. För närvarande har vi tre examinationsperioder: v 2-4, 22-24 och v 39. Studenterna har också rätt lägga fram sitt examensarbete utan handledarens medgivande.

Opposition på annat arbete krävs för att bli godkänd på kursen. Ordförande vid seminariet är också examinator och är så gott som alltid disputerad. Undantagsvis kan en lic. eller doktorand, som befinner sig i slutet av sin forskarutbildning, vara ordförande.

8. Betygssättning och bedömning

Högskolan Dalarna

I dokumentet: Information och anvisningar för examensarbetet (tillgänglig på Högskolan Dalarnas sk kurswebb) finns kriterier för de krav som ställs på examensarbetet. Däremot saknas i nuläget betygskriterier, dvs vad som krävs för godkänd respektive väl godkänd. Sådana kriterier är däremot under utarbetande.

Högskolan i Gävle

På N-institutionen finns ett institutionsgemensamt dokument med bedömningskriterier. På P-institutionen föreligger två olika dokument. På HS-institutionen föreligger inget institutionsgemensamt dokument, utan där är det varje ämnesgrupp som utformar sina egna bedömningsgrunder. Utvecklingen går dock mot institutionsgemensamma kriterier. Se vidare under rubriken Riktlinjer och anvisningar.

Karlstads universitet

I anvisningarna: http://www.kau.se/corral/intra.lasso?page_id=711, finns de krav som ställs på ett examensarbete beskrivna och efter vilka även arbetet bedöms. Några reella betygskriterier är i nuläget inte framtagna.

Mälardalens högskola

Institutionsgemensamma bedömningskriterier har utarbetats, som dock kan kompletteras för de olika kunskapsområdena. Bedömningskriterierna ska fungera både som vägledning för studenter inför skrivandet och som vägledning vid bedömning. Kriterierna ska behandlas och diskuteras inom de kurser på AUO som innehåller vetenskapsteori och metod.

Kriterier för bedömning av examensarbetet vid Mdh finns som bilaga (Bilaga 2) till detta dokument

Örebro universitet

Bedömningskriterier finns utarbetade och ska fungera både som vägledning för studenterna inför skrivandet och som vägledning vid bedömning. (Se bilaga 3) Hur kriterierna diskuteras med studenterna bestäms av respektive handledare.

Studenterna får grundläggande behörighet för forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området.

9. Tidpunkt för bedömning

Högskolan Dalarna

Efter ventileringsseminariet lämnar studenten in en reviderad version som bedöms av examinator efter att ha konsulterat handledaren.

Högskolan i Gävle

Handläggningen skiljer sig något mellan de olika institutionerna. Den version av examensarbetet som bedöms är den version som reviderats efter oppositionsseminariet.

Karlstads universitet

Efter oppositionsseminariet lämnar studenten in en reviderad version som bedöms av examinator. Vid en del institutioner har examinator varit ordförande på oppositionsseminariet

vid andra inte. Ordföranden för i sådana fall bedömningen av studentens opposition vidare till examinator.

Mälardalens högskola

Den version av examensarbetet som bedöms är den som läggs fram vid oppositionstillfället. Både handledare och examinator är närvarande vid detta tillfälle.

Örebro universitet

Den version av examensarbetet som bedöms är den som läggs fram vid ventileringsseminariet.

Vid detta tillfälle är examinator med och om möjligt också handledaren. Om handledaren inte kan vara med, förväntas ordförande/examinator ta kontakt med handledaren innan betyget sätts.

10. Erfarenheter från studenternas kursvärderingar

Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna genomför de första riktiga kursutvärderingarna vad gäller examensarbetet ht 05. Handledargruppen har genomfört utvärderingssamtal i samband med handledarseminarier.

Högskolan i Gävle

Ingen utvärdering har redovisats av P-inst. Dock har av de 63 studenter som skrev examensarbeten i N-institutionens regi 49 besvarat en enkät som visar att studenterna är i mycket hög grad nöjda med lärandeprocessen, kommunikation och handledning under examensarbetet och att oppositionerna också har upplevts som givande.

Två studenter av fyra på HS-institutionen har lämnat in kursutvärderingar. Den ena är nöjd, den andra mindre nöjd med ventileringarna och handledarens insats. Arbetsbördan uppfattades som lagom.

Karlstads universitet

Vi har genomfört vår första utvärdering vt-05. Kursutvärderingen läggs på webben och är avsedd för alla studenter oberoende av till vilken institution som examensarbetet är kopplat. Vårterminens kursvärdering fick en låg svarsfrekvens.

Mälardalens högskola

Studenternas utvärderingar visar att de flesta anser att de inledande föreläsningarna varit givande, att de flesta varit nöjda med den handledning de fått (även om vissa uttryckt missnöje med grupphandledningstillfällena); oppositionsseminariet har ansetts som intressant och lärorikt.

Örebro universitet

Svarsfrekvensen på våra kursvärderingar har så här långt varit låg och därför ska man inte dra alltför stora slutsatser från dessa. Men ser man till genomströmningen kan man se att utbildningen varit effektiv.

11. Arkivering och publicering av examensarbetena

Högskolan Dalarna

Arkivering sker via kurssekreterares försorg. Examensarbetena finns tillgängliga i högskolans bibliotek. De studerande kan om de så önskar publicera uppsatserna i dess helhet, eller enbart abstracts i databasen DALEA.

Högskolan i Gävle

Respektive institution ansvarar för att arkiveringen av examensarbetena sker. Examensarbetena finns arkiverade och tillgängliga på högskolans bibliotek samt på respektive institution. Högskolans bibliotek är under ombyggnad. Efter att ombyggnaden blir klar förväntas en aktualisering av hur arkivering och webbpublicering av examensarbeten ska ske.

Karlstads universitet

Arkiveringen sker via kurssekreterarens försorg. Sammanfattningen finns tillgänglig på webben. Hela uppsatsen finns att köpa från arkivet. Vissa institutioner arkiverar även ett eget exemplar. Arbete pågår med anslutning till DIVA för webbpublicering och de första uppsatserna beräknas kunna publiceras på webben under vt -06.

Mälardalens högskola

Examensarbetena är tillgängliga i fulltext på Mdh:s hemsida. Studenterna lägger själva in dem på databasen DIVA.

Örebro universitet

Studenterna lägger själva in sina texter i DIVA och de kan välja att lägga in fulltext eller bara en sammanfattning. Ett exemplar i pappersform arkiveras på institutionen av ansvarig kursadministratör.

12. Utbildning i vetenskaplig metod och formalia

Högskolan Dalarna

Utbildningen innehåller inga särskilda kurser i vetenskaplig metod, eller formalia. I stället är tanken att dessa aspekter skall finnas med i alla kurser i lärarutbildningen, där olika moment tränas och tillämpas i det sammanhang som det förekommer. Däremot sker en fokusering på dessa moment i kursen Pedagogiskt arbete C.

Högskolan i Gävle

Det Allmänna utbildningsområdet innehåller 7 poäng *Fördjupat vetenskapligt förhållningssätt*, vilket är en kurs i såväl teori och metod som skall ge en nödvändig bas för examensarbetets utförande. Vidare ingår även undervisning i formalia och vetenskaplig framställning. Förutom fyra gemensamma föreläsningar – ”Allmän vetenskapsteori”, ”Forskningsetik”, ”Intervju och observation” samt ”Statistiska metoder i examensarbetet” – ges undervisning av den ämnesavdelning eller institution hos vilken studenten valt att skriva sitt examensarbete. Anledningen till denna diversifiering av undervisningen inom AU3 är att bättre ta tillvara de specifika teoretiska och metodiska perspektiv som kan knytas till de olika ämnestraditionerna.

Karlstads universitet

Nedanstående är angivet i våra anvisningar samtidigt är vi medvetna om att detta inte är till fullo realiserat – arbete pågår.

I hela utbildningen förekommer kursinslag som på olika sätt förbereder för det avslutande examensarbetet. Så genomförs till exempel i inriktningarna skriftliga uppgifter avsedda att utveckla självständigt och kritiskt tänkande, ämnesfördjupning och kunskaper om skolans vardag. Olika metoder för datainsamling och analys kan prövas.

Här följer några exempel på inslag som är tänkta att utgöra förberedelse inför examensarbetet och som utförs inom antingen det allmänna utbildningsområdets inledande termin eller inom inriktningarna :

- Att identifiera och analysera något problem/fenomen som förekommer i lärarverksamhet samt kunna formulera och avgränsa en frågeställning.
- Att söka litteratur och samla, välja och kritiskt granska information om ett ämne, läsa forskningsrapporter, vetenskapliga artiklar och avhandlingar samt sammanställa litteraturoversikter.
- Att pröva olika metoder för insamling av data (som t ex dokumentstudier, observation, samtal, intervju, enkät eller samtalsanalys) samt pröva olika metoder för databearbetning och analys.
- Att göra en skriftlig redogörelse för ett specifikt skolproblem.
- Att läsa andra studerandes texter och pröva opponentskap.

Varje år läggs ett stort antal uppsatser fram vid seminarier inom olika institutioner. Deltagande i seminarier är ovärderligt som förberedelse inför ett eget examensarbete. I anvisningarna finns angivet exempel på moment som ska ingå i AUO's och inriktningarnas kurser och som ska förbereda studenterna inför examensarbetet. Även under själva arbetet med genomförs seminarier som behandlar problemformulering, metod och formalia. Varje institution har sin.

Mälardalens högskola

Utbildning i vetenskaplig metod ges på alla tre AUO-blocken; 1 poäng metod ingår i en kurs på A-blocket och 4 poäng i en kurs på B-blocket. På C-blocket ges fyra-sex föreläsningar i vetenskaplig metod som en inledning till kursen i examensarbetet. Under alla de kurser som ingår i allmänt utbildningsområde får studenterna lära sig formalia kring PM- och uppsatsskrivande. (En översyn av AUO pågår som troligen kommer att innebära att en separat 5-poängs metodkurs kommer att ges på B-blocket.)

Örebro universitet

Formaliserad utbildning i vetenskaplig metod sker bara inom ramen för PDI C.

I delkurs 1 har vi sex föreläsningar som på olika sätt fokuseras forskningsinnehållet i området Pedagogik med didaktisk inriktning (lärares uppdrag och arbete, utbildning och demokrati, kommunikation och lärande, specialpedagogik och ämnesdidaktik, en föreläsning som övergripande tar upp forskningsprocessen och en som övergripande behandlar pedagogisk forskning). I resten av den delkursen ska studenterna fördjupa sig i ett av de delområden som föreläsningarna belyst; valet kan med fördel ha bäring på examensarbetet. I delkurs 2 har vi fem föreläsningar (en övergripande om forskningsprocessen – fortsättning på den i delkurs 1 och fyra föreläsningar som fokuserar tekniker för insamling av empiri/konstruktion av empiri

– intervju, enkät, textanalys och etnografisk ansats/observation). Förutom att övergripande resonera kring vad vetenskapliga undersökningar är, ska studenterna fördjupa sig i två av de tekniker som presenterats; gärna i relation till det de vill göra i sitt examensarbete.

13. Litteraturlistor

Högskolan Dalarna

I dokumentet, Information och anvisningar för examensarbetet (som finns på den s k kurswebben på Högskolan Dalarnas hemsida) finns en lista med referenslitteratur för metodlitteratur. De studerande väljer metodlitteratur i samråd med sin handledare.

Högskolan i Gävle

I respektive institution kursplaner finns kurslitteraturen angiven. Kursplanerna återfinns via HiG:s hemsida www.hig.se.

Karlstads universitet

Finns i anvisningarna: http://www.kau.se/corral/intra.lasso?page_id=711, dels rekommenderad litteratur, dels övrig.

Mälardalens högskola

Följande litteratur används i kunskapsområdena pedagogik och teknik:

Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser – hur man söker, skriver och läser vetenskapliga dokument*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (1998). *Forskningshandboken – för småskaliga projekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Thurén, T. *Vetenskapsteori för nybörjare*.

De övriga kurserna har ännu inte bestämt litteratur eller utgår från kompendier på institutionen eller väljer litteratur i samråd med handledaren.

Örebro universitet

Delkurs 1

Obligatorisk litteratur

Englund Tomas, *Nya tendenser inom pedagogikdisciplinen under de tre senaste decennierna*. I *Pedagogisk forskning i Sverige*. - Göteborg: Göteborgs universitet, institutionen för pedagogik och didaktik, 2004: 9 (2). - ISSN 1401-6788, s 37-49 *

Falkner, Kajsa, Karnung, Guy och Skog-Östlin, Kerstin: *Att skriva examensarbeten, C- och D-uppsatser vid Pedagogiska institutionen - information för studenter, handledare och administrativ personal*. Informationsskrifter vid Pedagogiska institutionen, Örebro universitet, 2005. Skriften revideras kontinuerligt. Senaste upplagan används, Sök nätupplaga, ca 15s.

Hagström, Eva, *Referenshantering vid Pedagogiska institutionen*. - Informationsskrifter vid Pedagogiska institutionen, Örebro universitet, Skriften revideras kontinuerligt. Senaste upplagan används, *

Hagström, Eva & Karnung, Guy, *Text och samtal. Om språkets centrala roll för lärande*. - Informationsskrifter vid Pedagogiska institutionen. Örebro universitet, Skriften revideras kontinuerligt. Senaste upplagan används, *

Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer för humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, 2003, Sök nätupplaga

Delkurs 1: Tillkommer ca 1000 sidor som väljs i samråd med utsedd lärare eller följer de särskilda kursplanerna för de ämnesdidaktiska kurserna.

Delkurs 2: Relevant litteratur väljs i samråd med lärare.

Delkurs 3: Ca 2000 sidor i anslutning till det valda problemområdet väljs i samråd med handledare.

14. Forskningsetisk undervisning

Högskolan Dalarna

Forskningsetisk undervisning finns i delkurs i Pedagogiskt arbete C, dels i form av föreläsning och dels i form av seminarier. Ht 05 anordnas en särskild forskningsetisk dag.

Högskolan i Gävle

Forskningsetisk undervisning ingår i *Fördjupat vetenskapligt förhållningssätt*, 10 p.

Karlstads universitet

Forskningsetiska frågor tas upp i samband med mindre fältstudier inom ramen för olika kurser.

Mälardalens högskola

Forskningsetisk undervisning ges under en kurs på AUO:B samt under de föreläsningar som inleder kursen i examensarbetet.

Örebro universitet

Forskningsetiska frågor tas upp i delkurs 1 och i handledningen av examensarbetet.

15. Handledarkollegier

Högskolan Dalarna

För Pedagogiskt arbete C finns två handledarkollegier, för respektive delkurs, vilka träffas regelbundet, ca en gång/månad, för att hantera löpande problem, men också i syfte att utveckla verksamheten. För läsåret 2005/06 utgår särskilda utvecklingsmedel för detta ändamål.

Högskolan i Gävle

Såväl N- som P-institutionen har handledarkollegier; HS-institutionen planerar inrätta ett sådant kollegium till höstterminen 2005. Det finns inga planer på institutionsövergripande kollegier. Däremot finns en samordnings- och kommunikationsgrupp med en representant från respektive institutionerna

Karlstads universitet

Dels finns det Examensarbetsgruppen med en disputerad representant för alla involverade institutioner. Här diskuteras olika frågor där gemensamt synsätt är önskvärt. Dels finns på

institutions/ämnesområdesnivå handledarkollegier. Dessa senare leds av institutionens ansvarig för examensarbeten och ofta tas konkreta handledarfrågor upp till diskussion men även frågor av mera praktisk karaktär behandlas.

Mälardalens högskola

Ett institutionsövergripande handledarkollegium har bildats under våren 2005, där alla institutioner som deltar i examensarbetet ingår. Dessutom har institutionerna uppmanats att bilda egna handledarkollegier. På AUO, där de flesta examensarbetena skrivs, har det bildats ett handledarkollegium våren 2005, som träffas cirka en gång i månaden och bl a diskuterar krav på examensarbetena.

Örebro universitet

På Pedagogiska institutionen finns ett handledarkollegium som träffas regelbundet och diskuterar frågor kring C-kurserna.

Däremot finns det hittills bara mer informella kontakter mellan Pedagogiska institutionen och de övriga institutioner där studenterna kan skriva examensarbete.

16. Partnerskolornas roll, VFU

Högskolan Dalarna

Tillsammans med skolor och kommuner i regionen har Högskolan Dalarna utvecklat en modell för partnersamverkan som fungerar som en drivkraft för verksamhetsutveckling såväl inom skolan, som inom lärarutbildningen. Skolor och kommuner har därigenom fått ett avgörande inflytande över lärarutbildningen, dess dimensionering och utformning. Under kurserna i Pedagogiskt arbete integreras campusförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. Den skolförlagda delen av verksamhetsförlagd utbildning skall både ge studenterna viss erfarenhet av att själva planera, genomföra och värdera pedagogiskt arbete och erbjuda möjligheter att använda skolan som studieobjekt. Skolans lärarutbildare har då utbildningsansvar för de lärarstuderande, vilket innebär att de, i nära samverkan med Högskolans lärare, undervisar, handleder och medverkar vid examinationen av de studerande. Partnerskolan har dessutom, under hela utbildningen, ett fadderansvar för studenten.

I arbetet med skolutveckling och kompetensutveckling för lärare har Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) ett särskilt ansvar. Partnersamverkan med Högskolan ger också ökade möjligheter till kompetensutveckling för ungdomsskolans lärare. Högskolans kursutbud är öppet för partnerskolans lärare och skolförlagda lärarutbildare. De är välkomna till föreläsningar och seminarier som ingår i de lärarstuderandes utbildning. PUD åtar sig också uppgiften att ta ett särskilt ansvar för partnerskolan, som rådgivare och partner i frågor om kompetensutveckling och skolutveckling. Genom partnersamarbetet kan dessutom rekryteringen av nya lärare komma att underlättas. Studenter som tillhört en partnerskola under utbildningen och trivts där, kanske väljer att stanna kvar efter avslutad utbildning.

Högskolan i Gävle

På högskolan i Gävle är rollfördelningen mellan högskolan och partnerskolorna/de lokala lärarutbildarna strikt. Partnerskolorna får engagera sig i examensarbeten, studenterna bör ha ett eller flera seminarier kring och om sina examensarbeten vid partnerskolorna, men partnerskolorna får inte ge handledning eller medverka vid problemformulering, ämnesavgränsning etc. Däremot tar Högskolan gärna emot allmänt formulerade förslag på

ämnena som kan behandlas i examensarbeten. Se vidare under rubriken Riktlinjer och anvisningar.

Karlstads universitet

Partnerområdena är i nuläget inte involverade i examensarbetena. I samverkan med RUC pågår ett samarbete med att involvera partnerområde och skolornas lärarlag/lärare i studenternas examensarbete. Vår ambition är en stark koppling partnerområde – examensarbete.

Mälardalens högskola

Partnerskolorna ses som en resurs och det finns planer på att den till vara genom att erbjuda dubbelt handledarskap; denna funktion som biträdande handledare skulle kunna fungera som en karriärväg för dessa lärare.

Örebro universitet

Vissa kontakter har tagits med samverkansskolorna för att få till stånd ett samarbete kring examensarbetena, men detta är ännu i sin linda.

Så här långt har vi i avtalet att studenterna ska ha tillgång till sina samverkansskolor under hela utbildningen, även när de genomför sina examensarbeten.

Bilagor

Bilaga 1

Högskolan i Gävle - Riktlinjer och anvisningar för examensarbetet

Allmänna mål med examensarbetet

Riksdagen har beslutat att examensarbete i lärarutbildningarna ska omfatta 10 poäng och att examen i lärarutbildningar ger grundläggande behörighet till forskarutbildning. Det anges inte i examensförordningen på vilken nivå examensarbetet ska skrivas. LuN i Gävle beslutade 2002-01-28 att examensarbeten kan skrivas på B- eller C-nivå. 10 Ett examensarbete i lärarutbildningen skall, enligt "Utbildningsplanen för lärarprogrammet 140-180/200 poäng" och "Utbildningsplanen för Lärarprogrammet 60 poäng", "ha relevans för lärararbete och utföras antingen i ett ämne med didaktisk inriktning, didaktik eller i pedagogik med didaktisk inriktning." Examensarbetet är en viktig del i lärarutbildningen. Det skall genomsyras av lärarutbildningens ambition att utbilda professionella lärare. Att skriva ett examensarbete är inte bara en förberedelse till forskarutbildning utan i hög grad en del i utbildningen av kompetenta lärare för framtiden. I den nya lärarutbildningen ställs krav på ett mer vetenskapligt inriktat reflekterande över innehåll och form i undervisning. I arbetet med examensarbetet får studenterna erfarenheter som underlättar ett aktivt deltagande i skolans förändringsarbete. Examensarbetet skall också ses i ljuset av lärarutbildningens ambition att förena teori och praktik. I examensarbetet ska studenten, enligt propositionstexten, "ha relaterat sina kunskaper om de kommande arbetsuppgifterna till de vetenskapliga teorier studenterna blivit förtrogen med under utbildningen" Studenten skall visa att hon/han tillägnat sig ett kritiskt vetenskapligt perspektiv och att hon med hjälp av de teorier och metoder som hon tillägnat sig under utbildningen kan genomföra en självständig undersökning. Vidare ska studenten visa att hon/han skriftligen kan kommunicera sin reflektion över och värdering av pedagogiska praktiker.

Strukturplan för Allmänt utbildningsområde III.

Fördjupat vetenskapligt förhållningssätt, 10 p

Varav 3 p vfu och 1 p portföljexamination

Examensarbete 10 p

Kursen Fördjupat vetenskapligt förhållningssätt är på 10 p. I kursen ingår också 3 p vfu och 1 p portföljexamination. Studenten har genom hela utbildningen i AU-kurser, inriktningar och specialiseringar skolats in i ett vetenskapligt förhållningssätt. Han/hon har mött olika ämnens vetenskapstraditioner och praxis. I examensarbetet förväntas att studenten ska kunna visa att han/hon tillägnat sig såväl ämneskunskaper som de teorier och metoder som används inom ämnet. Inför examensarbetet är det därför viktigt att en ytterligare skolning erbjuds inom det specifika fält som studenten valt som examensämne. Därför bör kursen Fördjupat vetenskapligt förhållningssätt ses som en del av skrivandet av examensarbetet och ges av den ämnesgrupp som handleder studenten i examensarbetet. Önskvärt är att ämnesgrupperna använder sig av högskolans kompetenser och engagerar lärare utanför ämnesgruppen i undervisningen i kursen Fördjupat vetenskapligt förhållningssätt. Kursen kan bl.a. innehålla en grundläggande skolning i statistik, kvantitativa och kvalitativa metoder, vetenskapsteori och det obligatoriska momentet forskningsetik. För detta kan lärarkompetenser hämtas från flera institutioner. Huvudansvaret för kursens innehåll och genomförande ligger dock alltid på den ämnesgrupp som får beställningen.

Gemensamma riktlinjer

a. Examensarbete knyts an till forskning

Forskning och examensarbete skall kopplas närmare varandra. Det är önskvärt att examensarbetet skrivs som delprojekt i större tematiska undersökningar som leds av forskare/forskarlag. Examinator för examensarbetet skall vara disputerad lärare och ambitionen är att i framtiden ska alla studenter ha en disputerad handledare

b. Individuella arbeten eller gruppuppsatser?

Examensarbetet skall i första hand vara ett enskilt arbete. I de fall då examensarbetet skrivs i grupp, skall det tydligt framgå vem av studenterna som är ansvarig för vilken del i arbetet och studenten måste kunna svara för examensarbetet som helhet och för sin del när arbetet seminariebehandlas. Examensarbetet bör, som alla andra kurser i lärarutbildningen, använda betygsskalan underkänd, godkänd och väl godkänd.

c. Samarbete med partnerskolorna

Varje ämnesgrupp bör utse någon som diskuterar förslag på examensämnen från våra partnerskolor. I enlighet med partneravtalet med kommunerna bör studenterna uppmuntras till att skriva examensarbete ”med utgångspunkt i förhållanden vid partnerskola/or”. Det är handledaren som avgör om ett förslaget projektområde är forskningsbart eller ej och hur undersökningen ska gå till. Den lokala lärarutbildaren har inget formellt examinations- eller handledningsansvar. De kan självfallet bidra med synpunkter och förslag.

d. Examensarbete på den egna vfu-skolan

Vid val av examensarbete måste beaktas att den vetenskapliga kvaliteten på arbetet kan äventyras om studenten har en relation till den skola som undersökningen gäller, studenten riskerar att hamna i en solidaritetskonflikt som påverkar redovisningen av materialet. Om risk för detta föreligger bör studenten i så fall uppmanas att genomföra sin undersökning på en annan skola inom partnerskapsområdet eller i klasser som han/hon inte undervisat i.

e. Gemensamma bedömningsgrunder för examensarbete

Det har framförts önskemål om att Högskolan i Gävle arbetar fram gemensamma bedömningsgrunder för examensarbete. Vilka krav ställer lärarutbildningen i Gävle på examensarbeten på B-nivå respektive C-nivå? Själva begreppsanvändningen A-C nivåer i grundutbildningen leder ofta medvetet eller omedvetet tankarna till en trappstegskonstruktion där studenten stegvis klättrar uppåt från en nivå till en annan. Det stämmer sällan med de kurser som ges inom utbildningen. Ett annat sätt att se på nivåer utgår från en syn på lärandet som en spiralformad rörelse där studenten rör sig från snävare och grundare perspektiv till allt mer vida och djuplodande sådana. Kurserna som ges inom allmänt utbildningsområde syftar till att bredda och fördjupa studenternas perspektiv på lärande, värdegrundsfrågor, omvärldsfrågor, ekologiska frågor m.m. Skrivandet ingår som

en röd tråd med start i Skriva för att lära och löpande genom alla kurser inom allmänt utbildningsområde med avslutning i examensarbetet.

Om vi använder samma perspektiv (spiralen) och applicerar det på bedömningen av examensarbeten kan vi tala om vissa grundkrav som gäller alla examensarbeten oavsett nivå:

- goda ämneskunskaper
- ett gediget ämnes- och allmänt didaktiskt kunnande
- förmågan att se förhållanden ur olika perspektiv
- att utveckla eller använda sig av en fungerande begreppsapparat
- att kritiskt granska, problematisera och formulera frågor utifrån iakttagelser eller erfarenheter från yrkesrelaterad praxis
- att använda skriftspråket som ett redskap att kommunicera frågor som rör det kommande yrket

Hur dessa grundkrav uppfylls i det konkreta examensarbetet är en fråga om fördjupning och breddning av perspektiv. Studenterna kommer att visa olika grader av kritiskt granskande, de kommer att visa olika grader av problematiseringar och de kommer att formulera sin problemställning mer eller mindre tydligt. Bedömningen handlar om kvalitet i arbetet och kan inte beskrivas i absoluta skalor. Alla examensarbeten som skrivs som uppsatser ska uppfylla en miniminivå när det gäller grundläggande krav på en vetenskaplig uppsats t.ex. tydlighet i disposition, god akribi, kvalitet på syfte, frågeställning, teoriansknytning, resultatredovisning. Till examensarbeten som inte är uppsatser måste en reflekterande skriftlig redogörelse lämnas. Det åligger ämnesgrupperna att definiera vad man inom ämnet menar med kvalitet i arbetet och i de fall examensarbetet inte är en uppsats ska ämnesgrupperna redovisa kriterier för bedömningen av examensarbeten. Ämnesgrupperna informerar också studenterna.

f) Seminariebehandling

Alla examensarbeten skall seminariebehandlas. Seminariebehandlingen är en mycket viktig del av kursen och en väsentlig del av den akademiska träningen. Det är vid oppositionen vid slutseminariet som det blir tydligt för examensarbetets författare om hon/han lyckats eller ej. Som opponent övas studenten i att kritiskt granska andras arbeten och ställa rätt frågor till uppsatsförfattaren. Oppositionen är till för att man ska lära sig av egna och andras misstag. Den lokala lärarutbildaren skall bjudas in till seminariet och om det är praktiskt möjligt kan seminariet förläggas på partnerskolan.

Bilaga 2

Mälardalens högskola - Kriterier för bedömning av examensarbetet

Kriterier för bedömning av examensarbete vid Mälardalens högskola:

Problemformulering och syfte

- Den studerande planerar en forskningsuppgift utifrån övergripande syfte och/eller teori.
- Den studerande visar ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet.

Forskningsbakgrund

- Den studerande visar, bl.a. genom sökning via databaser, kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning.

Metod

- Den studerande visar prov på metodologisk medvetenhet genom att ge argument för en lämplig design (d.v.s. den/de valda metoden/metoderna) och beskriver den med utgångspunkt i frågeställningarna.
- Den studerande väljer och utvecklar lämpliga datainsamlingsmetoder.

- Den studerande tillämpar vedertagna forskningsetiska regler.

Resultat

- Den studerande bearbetar och redovisar sitt forskningsunderlag på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultat

- Den studerande analyserar och tolkar sina resultat på ett tydligt sätt och relaterar det till andras forskning.
- Den studerande drar väl belagda slutsatser av resultat och anknyter dem till frågeställningarna (binder ihop bakgrund, syfte, frågeställningar och resultat, d.v.s. den röda tråden)
- Den studerande sätter in sina slutsatser i ett *vidare sammanhang* och reflekterar kritiskt över de konsekvenser som dessa kan få.
- Den studerande relaterar examensarbetet till en *yrkesverksamhet* och dess praktiska förutsättningar.

Allmänna kriterier

- Den studerande följer vedertagen praxis ifråga om *formell utformning*, till exempel vad gäller källhänvisningar och referenslista, och iakttar god *akribi*.
- Den studerande *presenterar* den genomförda forskningsuppgiften på ett för läsaren klart och begripligt sätt.
- Den studerande visar *självständighet* i förhållande till handledaren i genomförandet av arbetet.
- Den studerande visar förmåga att göra sitt examensarbete *tillgängligt för kritisk granskning* och för en dialog med andra.

Bedömningskriterier för oppositionen

- Sammanfattningen speglar examensarbetets huvudfrågor och resultat.
- Oppositionen tydliggör examensarbetets starka och svaga sidor såväl utifrån ett teoretiskt som ett metodologiskt perspektiv.
- Huvudpunkterna i oppositionen redovisas skriftligt.
- Oppositionen genomförs i god anda och med konstruktiv kritik.

Betygskriterier

- För betyget *Godkänd* (normalbetyg) är kravet att alla de olika moment som respektive uppgift innehåller har beaktats, förståelse av aktuella frågeställningar uppvisats liksom att de kunskaper som redovisats är tillräckliga och uttrycker analyserande inslag.
- För betyget *Väl godkänd* skall man dels ha uppfyllt kraven för betyget Godkänd, dels i det arbete som redovisas kunna visa såväl utmärkta kunskaper som förmåga att behandla och diskutera dessa kunskaper på ett insiktsfullt och kreativt sätt, exempelvis genom att göra egna ställningstaganden, värdera och kritiskt analysera.
- Om tillräckligt kunskapsstoff ej kunnat redovisas (ev. med felaktigheter, ofullständig behandling etc.) *underkänns* studenten på examensarbetet.

Bilaga 3

Örebro universitet – Bedömningskriterier

För betyget 'Godkänd' ska uppsatsen

1. *Vara avgränsad vad gäller sin uppgift*

Detta är kopplat till förankringen av undersökningsområdet och kvalificeringen av uppsatsens syfte. Är allt innehåll och all användning av innehållet i referenser relevant t. ex.?

2. *Vara teoriansknuten och ha en nyanserad behandling vad gäller relationen teori-empiri*

Har också med förankring att göra och framför allt den teoretisering Ni skapar utifrån denna. Denna teoretisering kan bilda en tolkningsram för studiens empiriska underlag, dvs. hur "något" abstraheras "som något". I stället för att t. ex uttrycka närmast identiskt vad människor sagt i intervjuer skapas en "översättning", en "abstraktion", av dessa utsagor. Detta innebär att utsagorna översätts eller abstraheras till andra begrepp, till ett annat "språk" eller begreppssystem. Som författare måste man bl. a. redogöra för hur detta tolkningsarbete utförts.

3. *Vara väl strukturerad vad gäller syften, frågeställningar och allsidig problembehandling*

Avser dels uppsatsens "röda tråd" i dess inledande delar, dels huruvida författaren förmått identifiera mångfald vad gäller tidigare forskning inom undersökningsområdet (olika perspektiv, teorier etc.). Den senare aspekten är således kopplad till argumentationens komplexitet i uppsatsens förankring.

4. *Utgöra en argumentativ helhet*

Uppsatsens alla delar ska vara sammanfogade på ett meningsfullt sätt. Avser alltså författarens insats som arkitekt och dirigent.

5. *Vara formellt oklanderlig*

Olika referensförfaranden har använts på ett kompetent och riktigt vis. Textformat för rubriknivåer, fristående citat o.s.v. har använts på ett lämpligt och konsekvent vis. Referenslista och innehållsförteckning är riktigt utformade och i överensstämmelse med uppsatsens övriga innehåll.

6. *Vara väl bearbetad språkligt sett*

Ett stringent, väl flytande och effektivt språk som bärare av relevant innehåll eftersträvas. Ötydlighet, vardagsspråk och allvarliga syftningsfel ska undvikas.

För betyget "Väl godkänd" ska dessutom följande krav vara uppfyllda:

7. *Uppvisad självständighet från författarens sida*

Gäller bl.a. hur väl författaren träder fram själv i sin text i tydlig dialog och argumentation med refererade texter. Avser också hur självständigt författaren arbetat under hela uppsatsarbetet.

8. *Kreativ förmåga*

Visar sig kanske mest påtagligt i dirigentskap, dispositioner och namngivningar samt i arbetet med tolkningar av det empiriska underlaget (jfr punkt 2).

9. *Fördjupad teoriansknytning och nyanserad behandling vad gäller relationen teori-empiri*

Jfr punkt 2 ovan! En större komplexitet än vad som gäller för "Godkänt".

10. *Kritisk och analytisk skärpa*

En bedömning av uppsatsens kvalitet som argumentativ helhet och uppvisade förhållningssätt under handledningsprocessen.

Det är inte ovanligt att en text består av delar av skiftande kvalitet med avseende på de ovan angivna och tillämpliga punkterna/aspekterna. Vid en bedömning av en sådan text kan en ordförande t. ex. låta svagare delar av denna text "kompenseras" med andra och, ur kvalitetssynpunkt, starkare delar. Detta innebär t.ex. att en text, med en eller flera svagare delar, som helhet ändå kan bedömas som godkänd.

**Examensarbetet i lärarutbildningen
vid lärosätena inom Penta
Plusområdet**

delrapport 2

Januari 2007

Examensarbetet i lärarutbildningen vid lärosätena inom Penta Plus-området

Vetenskaplig och yrkesmässig relevans

1. Uppdraget

Arbetsgruppens uppdrag har varit att beskriva styrdokument och övriga organisatoriska förutsättningar för hur lärarutbildningens examensarbete genomförs utifrån vetenskaplig relevans och yrkesrelevans samt att beakta synpunkter från Högskoleverkets granskning 2004 särskilt avseendet dilemmat forskningsorientering och praxisorientering. De två förstnämnda uppdragen rapporterades i december 2005.

Det senare uppdraget var planerat att redovisas i maj 2006. På grund av oförutsedda komplikationer har arbetet inte kunnat slutföras förrän i januari 2007. Vi vill samtidigt betona att arbetsgruppen inte kunnat ta hänsyn till vad som sker avseende examensarbetet och dess roll i Lärarutbildningen i den s.k. Bolognaprocessen och inte heller har vi beaktat Högskoleverkets rapport *Examensarbetet i den nya lärarutbildningen* (2007).

I denna rapport behandlas först frågan om hur dilemmat forsknings- och praxisorientering i examensarbetet hanteras i praktiken. Arbetsgruppen har därför genomfört en granskning av femton examensarbeten våren 2006. Med utgångspunkt i vad som framkommit ur detta har vi diskuterat examensarbetets forsknings- och yrkesmässiga relevans.

2. Beskrivning av urvalsprocessen

Inom varje lärosäte valdes tre examensarbeten utförda under höstterminen 2005. Dessa arbeten skulle så långt det var möjligt representera tre nivåer – svag, klart godkänd och väl godkänd. Samtliga lärosäten bedömde samtliga arbeten.

Dalarna

Utifrån de kriterier som fanns uppsatta valdes ett examensarbete som hade tilldelats betyget VG utan några särskilda överväganden i övrigt, vilket i dagligt tal skulle kallas för ”slumpmässigt”. Två examensarbeten valdes på motsvarande sätt ut bland sådana som fått betyget G. Efter att några sådana examensarbeten hade granskats närmare kunde ett, som jag bedömde det, ”svagt” respektive ett ”stabil” sådant identifieras. Valet gjordes av enbart av representanten i Penta Plus-gruppen.

Gävle

Examensarbetena har valts ut av en samarbetsgrupp bestående av en representant från HS-, P- och N-institutionerna (gruppen består av en professor, en docent och en lektor) samt en representant vald från Lärarutbildningsnämnden för att ingå i Penta Plus-gruppen. Från varje institution valdes ett antal arbeten ut som representerade de utvalda kriterierna svagt, medel och starkt. Där efter sållades slutligen tre arbeten fram så att ett arbete från varje institution fanns representerat. Vilken som fick representera de olika nivåerna var dock slumpvist valt.

Karlstad

I Karlstad har granskningen skett av en grupp av fyra examinatorer (lektorer) från områdena pedagogik, språk, samhällsvetenskap och naturvetenskap. Dessa träffades 2006-01-20 och hade då var och en med sig ett fåtal examensarbeten från sina områden; i princip ett eller två ordinära arbeten, ett mycket bra arbete och ett gränsfall U/G. Efter att var och en presenterat "sina" arbeten, som emellertid i flera fall hade betygsatts av någon annan examinator, valdes i konsensus tre stycken med den nämnda kvalitetsfördelningen för distribution till övriga lärosäten. U/G-arbetet var vid denna tidpunkt ännu inte godkänt av examinator. Examensarbetena representerade medvetet tre olika vetenskapsområden, varför ett av de fyra, samhällsvetenskap, inte blev representerat i granskningen.

Mälardalen

Det institutionsövergripande handledarkollegiet hade fått i uppdrag att på sina respektive institutioner välja ut ett "klart VG"-arbete, ett "starkt G"-arbete och ett "svagt G"-arbete. Därefter diskuterades på handledarkollegiet vilka tre arbeten som skulle väljas från Mdh. Två arbeten valdes från pedagogik och ett från matematik.

Örebro

Av de examensarbeten vid Pedagogiska institutionen som var godkända den 30 januari valdes tre arbeten ut enligt ovanstående kriterier. Valet gjordes av enbart representanten i Penta Plus-gruppen.

3. Beskrivning av bedömningsprocessen

De bedömningskriterier som skulle användas var betygskriterierna från Mälardalens högskola (se del 1, bilaga 2). I praktiken användes något olika kriterier. I vissa fall gjordes lokala varianter på de ursprungliga, vilket delvis kan utläsas av den detaljredovisning av bedömningarna som finns i Bilaga 1. En reflektion i sammanhanget är att vi som bedömare kan akademins krav och följer dessa oavsett hur vi i klartext formulerar kriterier för bedömning.

Det konkreta genomförandet varierade något mellan lärosätena beroende på vad som var praktiskt möjligt att genomföra.

Dalarna

Eftersom de tillgängliga resurserna inte tillät fler än en bedömare, lästes och bedömdes samtliga femton examensarbeten av representanten i Penta Plus-gruppen.

Gävle

Ansvar och själva genomförandet granskningen har legat på samma grupp som gjorde urvalet av examensarbetena. Det har varit svårt att samla hela gruppen för genomgång av samtliga arbeten. Därför har gruppen samlats för att utifrån några arbeten diskutera hur granskningen genomförts. För att underlätta arbetet har ytterligare personer på respektive institution varit involverade i bedömningsarbetet. En person har läst och bedömt alla examensarbetena och totalt har sex personer läst några av arbetena vilket innebär att varje arbete har lästs av tre personer.

Till underlaget för det gemensamma utlåtande har huvudsakligen skriftliga bedömningsunderlag lämnats som sedan har sammanställts.

Karlstad

När arbetena kom in från övriga lärosäten delades dessa upp mellan de fyra medlemmarna i gruppen, så att varje bedömare fick sex arbeten och varje arbete bedömdes oberoende av två personer. Ungefär hälften av arbetena hamnade inom bedömarens eget vetenskapsområde och hälften utanför. Bedömningarna gjordes i princip efter de kriterier som MdH tagit fram med viss eftergift för lokal tradition.

Efter att varje bedömare läst examensarbetena, träffades gruppen igen för att jämk samman sina ståndpunkter med avsikt att lämna ett gemensamt dokument. Var och en presenterade ett skriftligt omdöme per examensarbete. I de allra flesta fall gjorde gruppmedlemmarna likartade bedömningar, varför det var ganska enkelt att skriva en sammanfattande bedömning av varje enskilt arbete. Endast i ett fall gick bedömningarna kraftigt isär, då en av oss gav arbetet ett mycket gott betyg, medan den andre ansåg att författaren missförstått uppgiften. Detta gav upphov till intressanta diskussioner om bedömningsgrunder och -kriterier. Vad är egentligen ett relevant ämnesval för ett examensarbete?

Mälardalen

Representanten i Penta Plus-gruppen bedömde de tolv arbeten som sänts från de andra lärosätena. Därefter bedömdes varje arbete av ytterligare en person ur handledarkollegiet. Sex personer hjälpte till med detta och granskade två arbeten var. Vid urvalet av vilken uppsats som skulle skickas till respektive "granskare nr 2" valdes framför allt någon från samma eller liknande institutionstillhörighet. "Granskare nr 2" hade tillgång till en preliminär bedömning från Penta Plus-representanten, men kunde förstås nyansera/justera/avvika i bedömning. De synpunkter som kom in, var dock inte mer avvikande än att de gick att sammanföra i samma bedömning. Bedömningarna stämde väl överens med den preliminära. I ett tidigare skede hade det diskuterats hur granskningen på MdH skulle göras. Det hade då framkommit att det bästa hade varit om två personer gjort var sin bedömning av alla arbeten och oberoende av varandra. I slutändan fanns det dock inte tid att gå till väga på det sättet.

Örebro

Eftersom de tillgängliga resurserna inte tillät fler än en bedömare, lästes och bedömdes samtliga femton examensarbeten av representanten i Penta Plus-gruppen.

4. Sammanfattande jämförelse mellan bedömningarna

I stort sett överensstämde de sammanfattande bedömningarna i form av ett betyg av samma examensarbete lärosätena emellan (figur 1). Till detta kan dock noteras en tendens att bedömningen av "externa" arbeten verkade bli något hårdare bedömda än de "egna" lärosätets. Det bör tas i beaktande vid eventuell fortsatt "kamratgranskning".

Bedömningskriterierna är likartade lärosätena emellan men inte identiska. Trots vissa skillnader blir emellertid de sammanfattande bedömningarna praktiskt taget desamma. Studenternas rättssäkerhet synes därmed i de allra flesta fall vara tillgodosedd. För några av uppsatserna skiljer dock bedömningarna kraftigt. Skillnaderna synes emellertid mer ha att göra med olika vetenskapsområdets syn på vad som konstituerar ett godtagbart examensarbete än på skillnader mellan lärosätena. Här behövs en gemensam syn på kriterier för examensarbeten inom lärarutbildningen (och eventuellt andra yrkesutbildningar) tas fram. Lärdomar borde kunna dras från bl.a. ingenjörsutbildning och sjuksköterskeutbildning.

Alla de utvalda examensarbetena var godkända av examinator vid respektive lärosäte, men sammanställningen nedan visar att utomstående bedömare trots detta underkänt några. I ett fall har även det egna lärosätets bedömare underkänt uppsatsen, även om den senare godkänts efter viss komplettering och redigering. En slutsats som kan dras är att examensarbetena i stort sett uppfyller de vetenskapliga krav som ställs för att ge behörighet till forskarutbildning, om man ser till den samlade bedömningen, som tar sig uttryck i ett betyg. Huruvida de lärarstuderandes faktiska kunskapsnivå är tillräcklig för att de ska kunna påbörja en forskarutbildning är allmänt sett tveksamt. Däremot finns det enskilda individer som mycket väl skulle kunna klara de krav som en forskarutbildning ställer. Problemet är snarast att antalet sådana forskarutbildningsplatser är starkt begränsat.

Bedömare	Dalarna	Gävle	Karlstad	Mälardalen	Örebro
Uppsats	<————	————	”Betyg”	————	————>
D 1	G-	G-	G-	G-	U
D 2	G	G	G-	G	G-
D 3	VG	VG	VG	VG (G+)	G+
G 1	G	G	U – G	VG	G
G 2	G	VG	G	G+	G
G 3	G-	G-	U alt VG	G-	G
K 1	G-	G-	G	G-	G
K 2	VG-	VG	VG	VG (G+)	VG
K 3	U	U	U	U	U
M 1	G+	G	G+ – VG	G	VG
M 2	G+	G-	G	G-	G
M 3	VG-	U – G	G+ – VG	VG	VG
Ö 1	G	G	G	VG	VG
Ö 2	G-	G – VG	G-	G	G
Ö 3	G	G	G-	G	G-

Figur 1. En jämförelse mellan olika lärosätets bedömningar av examensarbeten

I vänsterkolumnen är betecknade med de förkortningar som kommer till användning vid bedömningarna i Bilaga 1, där D betyder Högskolan Dalarna osv.

Som framgått av den tidigare rapporten, lägger de olika lärosätena upp utbildningen i relation till examensarbetena på något olika sätt. Ser man till sammanställningen av ”betygen” förefaller detta inte spela så stor roll vid bedömning av slutprodukterna. Däremot kan det ha betydelse för hur många som blir godkända och hur lång tid det tar att göra examensarbetet.

5. Examensarbetet – forsknings- eller utvecklingsarbete?

Ska examensarbetet vara ett forsknings- eller ett utvecklingsarbete eller är båda dessa aspekter att bedömas som lika viktiga? De examensarbeten som granskats har till största delen bedömts vara forskningsinriktade i den meningen att uppläggningsen av dessa följer de kriterier som gäller för vetenskapliga texter, d.v.s. sedvanliga ämnesuppsatser på C-nivå. Det betyder inte att alla de examensarbeten som granskats har uppnått den kravnivå som kan ställas på sådana arbeten. Ett fåtal av de granskade examensarbetena har haft en annan inriktning. I dessa har författarna istället genomfört ett utvecklingsarbete och försök föra resonemang med vetenskapliga förtecken kring både process och produkt. Gällande regelverk ger också, som vi

uppfattar det, ett sådant utrymme, t.o.m. kan detta vara en inriktning som i högre grad än i dag ska uppmuntras.

Det förefaller vara så att på de olika lärosätena förs diskussioner om hur man ska hantera forsknings- respektive ”utvecklingsspåret”. Men av de här bedömda examensarbetena att döma är den klart dominerande föreställningen om vad ett examensarbete är knuten till bilden av en traditionell C-uppsats både vad gäller val av ämne, genomförande av studier och utformning av texten.

Vid högskolan i Gävle kan studenten välja mellan fem olika arbetsmodeller för att genomföra ett examensarbete enligt följande: a) att göra en empirisk undersökning, b) att utgå ifrån ett existerande empiriskt datamaterial, c) att göra litteraturstudie, d) att utgå ifrån tidigare vetenskapligt insamlat material eller e) att skapa en produkt. Utvecklingsarbetet av en produkt ska bygga på vetenskaplig grund och kan till exempel utgöras av en utformning av en ny laboration. Ett sådant arbetsmaterial ska dessutom testas och utvärderas efter vetenskapliga principer. Examensarbetet utgörs då av en produkt i form till exempel en laborationshandledning eller en utställningsmonter på museum samt en rapport. Riktlinjerna för de olika typerna av examensarbete har utarbetats av professor Christina Gustafsson (2005a,b). Fördelningen av de olika typerna av examensarbete varierar mellan skilda institutioner.

6. Examensarbetenas vetenskapliga relevans

De bedömningskriterier som används är framför allt formulerade för att säkerställa att de krav uppfylls, som gäller för att examensarbetet ska kunna vara grund för att studenten skall kunna antas till forskarutbildning. Eftersom flertalet av de granskade texterna är utformade som traditionella C-uppsatser, är det rimligt att anta att kraven på den vetenskapliga relevansen är desamma som för C-uppsatser.

Däremot kan man av de skriftliga omdömena som ligger till grund för ”betyget” se att det finns brister i texterna, när det gäller de studerandes vetenskapliga förhållningssätt. Ett antal examensarbeten tenderar att bli vad man kanske skulle kunna kalla utredningstexter, mer än vetenskapliga texter. De studerande beskriver vad de vet i form av referat av det område de är intresserade av. Därefter genomför de en empirisk studie som inte alltid är förankrad i det aktuella forskningsområdet. Diskussionen av resultaten blir sedan ofta en bekräftelse av det man redan visste. Det här pekar även Peter Emsheimer (2005) på i sin granskning av examensarbeten vid Lärarhögskolan i Stockholm.

Ett problem, när det gäller att diskutera examensarbetenas vetenskapliga relevans, hänger samman med att examensarbetena skrivs inom olika vetenskapliga traditioner. De samhällsvetenskapliga och humanistiska områdena har delvis andra krav än det naturvetenskapliga. Det kan betyda att vi behöver problematisera och tydliggöra vad det kan innebära för kravet att lärarexamen ska ge behörighet till forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området och vilka vetenskapliga krav som ska ställas på examensarbeten inom läraryrket.

7. Examensarbetenas yrkesrelevans

De bedömningskriterier vi använde innehöll också en bedömning av hur examensarbetet relaterades till yrkesverksamheten. Samtliga bedömda examensarbetena uppvisade emellertid någon form av anknytning till skola och lärararbete. I vissa examensarbeten var emellertid detta ett helt privat projekt. Den studerande hade privata erfarenheter och intressen, som helt dominerade examensarbetet utan förankring i relevant forskning och utan ansats till att knyta sin studie till någon mer allmän lärarkunskap eller relevans för lärare och skola i ett större perspektiv. I andra fall fanns yrkesrelevansen i form av ämnesvalet, men resonemangen var inte tydligt och medvetet knutna till vilka konsekvenser resultaten kunde få i yrkesutövningen. Examensarbetet får härmed yrkesrelevans, utan att den studerande gör den anknytningen medvetet. I ytterligare andra fall är både ämnesvalet och genomförandet ett uttryck för en tydlig medvetenhet att genomföra en studie, vars resultat kan få konsekvenser för andra lärares yrkesutövning och bidra till att förändra och utveckla läraryrket och skolan. Ett exempel på hur yrkesrelevansen i examensarbetet kan utvecklas är att bygga upp ett nära samarbete med lärarutbildningens partnerskolor. Temat för examensarbete utformas då i ett nära samarbete mellan den studerande, den verksamhetsförlagda handledaren, skolledningen och handledaren för examensarbetet. Även om det finns flera problem med detta, till exempel att kunna koordinera verksamheten, ger det vanligen upphov till att de studerande väljer teman med god yrkesrelevans.

Ovanstående visar tydligt på hur viktig handledarens (och examinatorns) roll är. Denne/dessa måste komma in så tidigt i processen att de kan påverka och i praktiken godkänna ämnesval och arbetets uppläggning. Dessutom måste åtminstone handledaren följa det så nära som det över huvud taget är möjligt.

En annan aspekt på yrkesrelevans är den kompetens som de nyexaminerade lärarna ska ha. Dels förväntas de kunna läsa och förhålla sig kritiska till den forskning de möter om skolans verksamhet, dels ska de förhålla sig kritiska och analyserande till sin egen verksamhet. För den enskilda studerande, oavsett val av uppläggning och innehåll, utgör arbetet med examensarbetet en viktig del för att utveckla ett kritiskt förhållningssätt.

8. Var går gränsen för att bli godkänd?

En problematik som blivit tydlig är hur de arbeten, ska hanteras, som bedöms vara så svaga att de riskerar att underkännas trots att de kompletterats, ibland i flera omgångar. I ett fall var vi helt överens om att underkänna ett arbete som på sitt lärosäte fått godkänt. Det här väcker frågan om vilka kriterier som *de facto* spelar roll vid bedömningen av examensarbeten inom ramen för lärarutbildning. Finns risken att enstaka examensarbeten ibland blir godkända även om de inte uppfyller kraven, för att vi ”tycker synd om”, eller ”det är i alla fall mycket bättre än det var tidigare” eller ”vi kommer inte längre i vår handledning”? Sänker vi kraven för att ”hjälpa” de studerande? Naturligtvis finns den här problematiken i alla yrkesprogram där man kräver ett examensarbete som oftast genomförs i slutet av utbildningen. I lärarprogrammen kan den bli extra tydlig, eftersom utbildningen ska ge behörighet till forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. I stor utsträckning definieras det förmodligen på ett sådant sätt att samhällsvetenskapliga och humanistiska krav bestämmer kriterierna för examensarbetet, vilket kan betyda krav på en textproduktion som inte alla lärarstudenter lyckas med. Det är inte givet att det ska vara på detta sätt. Att kunna skriva en läsbar text är

mycket viktigt för en lärare, men kanske vissa brister skulle kunna kompenseras med andra förmågor som till exempel att kunna ta fram ett användbart undervisningsmaterial.

En annan ingång är att problematisera vilka redskap de studerande får under sin utbildning för att kunna genomföra ett examensarbete med de krav vi ställer. Får studenterna den vetenskapliga skolning som är förutsättningen? Hur bör denna skolning se ut? Det finns flera exempel på hur de olika lärosätena försöker förbättra förutsättningarna för de studerande.

I Karlstad görs inom inriktningen "Naturvetenskap i vardagen" ett 3-poängs "miniarbete" samt ges en 5-poängs metodkurs inom inriktningen "Hinder och möjligheter" för yngre barn, vilka i praktiken är en förberedelse inför examensarbetet. Ett annat sätt som tillämpas är att integrera liknande moment i andra kurser som de studerande läser. Erfarenheter på de enskilda lärosätena har också givit upphov till förändringar av kurser eller struktur- förändringar av utbildningen.

Vid Mälardalens högskola finns nu en särskild metodkurs som fokuserar både på vetenskaplig metod och på skolutveckling. Metodkursen ges på AU2 (5p) och samspelar med en 15-p kurs, där en examinationsuppgift innebär att studenterna granskar ett skolutvecklingsprojekt och analyserar skolans kunskapssyn med tanke på valt utvecklingsprojekt. Det beskrivna utgör ett intressant sätt att tackla dilemmat att få plats med både vetenskaplig metod och skolutvecklingsperspektivet inom AU.

Ytterligare ett sätt att närma sig denna problematik är att ställa frågan om alla studerande i lärarprogrammen verkligen måste bli godkända. Statsmakternas definition av lärare, som formuleras genom kraven i styrdokumentet, visar tydligt att dagens lärare också måste behärska att göra en studie och rapportera den enligt akademins krav. Det räcker inte med att vara "bra tillsammans med barn" eller behärska sitt ämne. Det bör betyda att kraven på examensarbetena inte ska sänkas för enskilda studenter. Däremot ska utbildningen ge redskapen eller tidigt tydliggöra kraven, så att de studerande blir medvetna om vad som förväntas och kan ta ställning till vad det kan betyda för deras egen del.

9. Examensarbetet som process och produkt

Denna granskning har bara omfattat examensarbetet som detta kommer till uttryck som färdig produkt. Granskningen har däremot inte kunnat ta hänsyn till processen, d.v.s. studentens arbete med att skapa sitt examensarbete. I vår diskussion kring bedömning av examensarbetena väcktes frågan om relationen mellan process och produkt. I hur stor utsträckning ska processen vägas in vid bedömningen? Kan processen bidra till att "lyfta" en produkt? Hur kan i så fall en avnämare få kunskap om processen i relation till den färdiga produkten?

Detta är viktigt att problematisera, eftersom externa bedömare som Högskoleverket eller arbetsgivare enbart har möjlighet att värdera produkten. Processen kan beskrivas i utbildningsplaner samt i kursplaner så att det tydligt framgår såväl processens som seminarietillfällets (både presentation och försvar) betydelse för bedömningen.

10. Forskningsorientering och/eller praxisorientering

Som framgått av texten ovan kan det finnas ett dilemma med examensarbetena i lärarprogrammen. Det är knutet till att kraven från akademien och yrkespraxis kan upplevas som motstridiga. Examensarbetena ska både ha vetenskaplig relevans och med det bidra till att ge

behörighet till forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området och ha yrkesrelevans. Det är inte givet att dessa krav måste vara motstridiga. Eftersom lärarutbildning ska vila på vetenskaplig grund, som all annan utbildning vid universitet och högskolor, skulle i så fall denna förmodade motsättning finnas genom hela lärarutbildningen, även om det blir tydligt i samband med examensarbetet. Det kan vara så att det handlar om brist på problematisering och oförmåga att kommunicera olika traditioner och synsätt, mer än en faktisk motsättning. Olika vetenskapsområden måste ha likvärdig rätt att bedöma ”vetenskaplighet” på olika sätt – så länge studenternas rättssäkerhet inte sätts ur spel.

11. Kvarstående frågeställningar

Den genomförda granskningen har kunnat visa på en rad problem, vilka i flera fall innehåller dilemman, där mer eller mindre komplicerade avvägningar måste göras, d.v.s. målen med examensarbetet är sådana att de ibland är mer eller mindre oförenliga, i varje fall inom de ramar där examensarbetet genomförs. Några av de problem som kvarstår och som behöver belysas ytterligare och ändamålsenliga lösningar utarbetas är till exempel:

- Vilken funktion fyller examensarbetet i lärarutbildning – forsknings-, eller yrkesförberedande, eller både och? Hur kan svårförenliga mål angående examensarbetet förenas?
- Hur kan samarbetet mellan praktikskolor och lärarutbildningen utvecklas vidare, liksom lämpliga organisatoriska former för detta?
- Hur förhåller sig examensarbetet till övriga kurser i lärarutbildningen, fristående, eller integrerat?
- Hur kan de studenter som misslyckas med att slutföra sina examensarbeten hanteras?
- Är de krav som ställs på examensarbetet rimliga i förhållande till de tidsmässiga och resursmässiga ramar som finns?
- Hur utveckla och bibehålla kompetenta examenshandledare?
- Vilka tidsmässiga resurser är nödvändiga och rimliga för att kunna genomföra en adekvat handledning av ett examensarbete?

12. Förslag

Arbetsgruppen föreslår med utgångspunkt från vad som framgår av de båda redovisade rapporterna att:

- fortsätta samarbetet inom PentaPlus med avseende på examensarbete i lärarutbildningen
- genomföra kamratgranskningen även i fortsättningen som ett led i att kvalitetssäkra respektive lärosätets utbildning
- gemensamt formulera kriterier för nivåkrav på examensarbetet på lärarutbildningen
- gemensamt diskutera Bolognaanpassningens konsekvenser för examensarbetena på lärarutbildningen.

- inleda en diskussion om hur man ser på kraven för att bli antagen till forskarutbildning med ett examensarbete som grund
- rekommendera alla lärosäten att utarbeta tydliga kriterier (i kursplaner) för studentens rätt till handledning och andra praktiska regler under examensarbetet.

Arbetsgruppen i januari 2007

Stig E. Forshult, Karlstads universitet
 Christina Hultgren, Högskolan i Gävle
 Mats Lundgren, Högskolan Dalarna
 Margareta Sandström-Kjellin, Mälardalens högskola
 Kerstin Skog-Östlin, Örebro universitet

Litteratur

Emsheimer, Peter (2004), *Hur utveckla vetenskaplighet? Utvärdering av examensarbetena i den särskilda lärarutbildningen (SÄL) vårterminen 2004*. Lärarhögskolan i Stockholm. Regionalt utvecklingscentrum

Emsheimer, Peter (2005), *Likheter, skillnader och bearbetande – en studie om studenter i examensarbete*, Lärarhögskolan i Stockholm

Examensarbetet i den nya lärarutbildningen (2007), Högskoleverket, Rapport 2006:47 B.

Gustafsson, Christina, Hallström, Monica (2005a), *Examensarbetet inom lärarutbildningen – En analys i relation till Högskolelagens mål*, Studies in Educational Policy and Educational Philosophy, E-tidskrift 2005:2, http://www.upi.artisan.se/Pages/cgi-bin/PUB_Latest_Version.exe?allFrameset=1&pageId=2

Gustafsson, Christina, Hallström, Monica (2005b), *Examensarbetet i lärarutbildningen – akademisering eller professionalisering*, Underlag vid högre seminariet i pedagogik 2005-12-13, Pedagogiska institutionen, Uppsala universitet

Högskoleförordning (2006), Förordning om ändring av i högskoleförordningen (1993:100), SFS 2006:1053

Ny värld – ny högskola (2004), Proposition 2004/05:162, Utbildningsdepartementet

Sju inlägg om högskolemässighet – Ribban på rätt nivå (2001), Högskoleverket,

Bilaga 1

Bedömning av samtliga uppsatser i ordning från D1 till Ö3 av olika lärosäten

I de flesta fall har respektive lärosäte gjort en gemensam bedömning, men i några fall har flera bedömare (A, B, C) skrivit var sina utlåtanden, vilka alla finns med i texten nedan.

För förkortningarna gäller: D: Högskolan Dalarna, G: Högskolan i Gävle, K: Karlstads universitet, M: Mälardalens högskola och Ö: Örebro universitet.

Från Högskolan Dalarna och Örebro universitet finns utlåtanden även om examensarbeten även från det egna lärosätet. Från övriga finns endast betyg i tabellen.

Bedömningarna är gjorda med användning av betygen **VG**, **G** och **U**, i vissa fall förtydligade med hjälp av + och -. Några bedömare har dessutom kompletterat sina utlåtanden med betyg enligt ECTS-skalan, A-F. Dessa finns angivna inom parentes.

D 1 bedömd av D

Inledning

Det saknas en inledning som sätter in ämnet i sitt sammanhang. Däremot finns i bakgrundsavsnittet en genomgång av Montessoripedagogiken, som emellertid saknar problematiserande inslag.

Problemformulering och syfte

Har ett övergripande syfte som tydliggörs i två öppna frågeställningar.

Forskningsbakgrund

Tre tidigare studier redovisas, dock alla från Montessoriförbundet, vilket inte problematiseras. Forskningsöversikten ger ändå en viss överblick över de frågeställningar som undersökningen avser att behandla.

Metod

Författaren redovisar genomförandet, däremot behandlas inte tolkningsproblematik, relevans, trovärdighet och etiska aspekter. Viss diskussion om resultatets generaliserbarhet finns dock i diskussionsavsnittet.

Resultat

Resultatredovisningen har karaktär av ”rådata” som skulle behöva bearbetas och systematiseras samt presenteras som en löpande text. På plussidan kan dock läggas att resultatet sammanfattas.

Analys och diskussion av resultat

Anknyter i delar diskussionen till frågeställningarna i syftet, framför allt i relation till den tidigare forskningen som redovisats, dock med en svag anknytning till de egna resultaten

Sammanfattande bedömning

G-

D 1 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Ett prydligt, ganska ointressant arbete, som ger ett bättre intryck än vad det förtjänar.

Titel: För lång och föga intresseväckande, bortsett från att "Montessori" är ett signalord för många.

Rapporten/Disposition: Ett väldisponerat arbete med "rätt" kapitelrubriker.

Abstract och sammanfattning: Saknas!

Litteraturavsnittet: Okritiskt refererande av mycket lättviktiga litteraturkällor.

Sammanfattande kommentar om vad litteraturstudien har givit finns inte alls.

Syfte och problem: Författaren har hittat tre studentarbeten som fokuserar ungefär samma sak och reflekterar inte över att det kanske är något annat som behöver undersökas.

Ämnesvalet är "privat" och görs mer för att bekräfta samma sak som andra kommit fram till än att fördjupa eller ifrågasätta.

Design: Svårt att se fyra intervjuer som en undersökningsdesign och klart är att omfattningen och urvalet av intervjupersoner inte motiveras.

Metod: Inget att säga om, även om intervjufrågorna inte förankras i tidigare studier eller motiveras.

Resultatredovisning: Resultaten disponeras efter intervjufrågorna. Vad var och en av de fyra intervjupersonerna har sagt redovisas under varje fråga. Inga citat/utsagor från de intervjuade används. Enligt min mening är detta en helt oacceptabel resultatredovisning.

Språk: Språket flyter bra och det är få skrivfel, även om "motiveringar" har blivit "motivationer" och inte upptäckts av någon inblandad aktör.

Layout: Inget att anmärka på.

Referenser: Referenslistan är kort, ofullständig och innehåller ingen "tung" publikation.

Vetenskapligt förhållningssätt: Författaren saknar vetenskapligt förhållningssätt och har gjort det som hon/han läst/blivit tillsagd att göra och uppfattat som riktigt.

Slutomdöme: Jag betraktar detta som ett osäkert och svagt arbete där författaren inte syns (helt okritisk) och inte hjälper läsaren genom arbetet med övergångar/introduktioner mellan avsnitt. Mot bakgrund av valet av och behandlingen av litteraturkällor och av det mekaniska sättet att arbeta med och redovisa resultaten sätter jag sämsta godkända betyg, **G (E)**.

B, C.

Arbetet är tydligt, strukturerat, avgränsat och lätt att läsa och följer mallen, men arbetet genomsyras av ett okritiskt förhållningssätt till valet av litteratur, till utformningen av syftet och frågeformuleringen och till bearbetningen av resultaten samt har en okritisk tolkning utförts. De olika delarna hänger ändå inte riktigt ihop till exempel frågeställning och intervjufrågor.

Bakgrunden består av referat från tidigare publikationer, men det är svårt att avgöra vilken dignitet de har. Utifrån dessa skulle man ändå ha kunnat formulera andra typer av frågor. Resultaten presenteras i form av referat av svaren och kort sammanfattning, d.v.s. egentligen inte bearbetade. I diskussionen görs ett påpekande om att de inte kan generalisera, men ändå verkar det inte ha påverkat deras slutsatser. De verkar bara vilja söka bekräftelse för det de hittade i sin refererade litteratur.

Rapporten skulle klassas som svag men ändå bedömas som godkänd, **G**.

D 1 bedömd av K

Uppsatsen väcker intressanta och aktuella frågeställningar som är relevanta inom det allmänpedagogiska området. Studenten använder sig också av adekvata metoder och har gjort lämpliga avgränsningar. De svar undersökningen ger är intresseväckande och skapar nya frågor.

Uppsatsen har dock många brister. En är att studenten i sin skrivprocess inte har hunnit frigöra sig från de teoretiska ursprungstexterna och hitta sin egen röst. Uppsatsen är stelt skriven och ger överlag intryck av att skribenten mest "fyllt i" text under färdiga rubriker. Sannolikt ligger långa avsnitt där studenten refererar till andra studier mycket nära originaltexten. Uppsatsens kommunikativa sida är bristfällig av detta och andra skäl. Bland annat är den del där studenten redovisar sina resultat oöverskådlig och svårläst. Långa avsnitt präglas också av redundans. Även studiens teorianslutning har brister. Antalet källor är mycket begränsat och studenten lutar sin analys huvudsakligen mot en enda studie. Denna studie har hämtats från Montessoriförbundets hemsida, ett faktum som borde ha lyfts upp och diskuterats.

Bedömning: **G-**

D 1 bedömd av M

Problemformulering och syfte

OK

Litteraturbakgrund

Mycket magert med referenser, men någorlunda OK. Lite aningslös kommentar på sidan 5 om att det, vid val av skola, är viktigt att föräldrarna har samma värderingar som skolan! Författaren upptar tre sidor med att återge innehållet i artiklar från Montessoris hemsida. Referenslistan och därmed bakgrundsfakta mm är magert och synes bristfälligt behandlat. Detta ger lätt motsägande och ej tillräckligt underbyggda slutsatser. Jag har dock ej den överblicken så jag vet vilken dokumenterad forskning som finns inom området.

Metod

Motiverar sitt metodval. Motiverar urvalet. Ingen redovisning av etiska aspekter. Rapporten bygger sedan på intervjuer av 3-4 föräldrar under några timmar. Dessa intervjuer i sig och redovisningen av dessa verkar vara OK. Problemet är dock att författaren ej kommer till några tydliga slutsatser. Orsaken till detta är troligen att hela upplägget ej är tillräckligt omfattande och seriöst.

Resultat

Strukturerar intervjuerna efter frågorna (bra), men bearbetar inte svaren; de är bara lite omskrivna. Till exempel får en förälders svar på en fråga uppta nästan en hel sida i uppsatsen. Sammanfattar resultatet (onödigt i ett så kort arbete)

Analys och diskussion av resultat

Ologisk analys: föräldrarna anger (alternativ) pedagogik som anledning till val av skolan, men författaren diskuterar närhet till skolan som anledning (?). Analyserar annan litteratur istället för de egna resultaten.

Omdöme
Svagt G

D 1 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- teori saknas
- syfte och frågeställning är samma sak
- kritiskt förhållningssätt saknas, ställer relevanta frågor, men problematiserar inte

Forskningsbakgrund

- borde ha vidagat forskningsområdet till föräldrars val av skolor
- källorna är för få och delvis tveksamma
- alldeles för tunt

Metod

- tydlig argumentering och väljer lämplig metod
- ingen medveten och tydlig diskussion kring forskningsetiska regler

Resultat

- redovisar inte hur bearbetningen har gått till
- redovisar sin empiri tydligt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och relaterar till litteraturgenomgången
- upprepning av resultatet – kommer inte vidare
- sätter inte in resultatet i ett vidare sammanhang
- reflekterar inte över vilka konsekvenser resultatet kan få
- relaterar på ett oflekterat sätt examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- Arbetet är för tunt – motsvarar en B-uppsats (5 p), U

D 2 bedömd av D

Inledning

Författarna ger en introduktion till ämnets relevans, vilken dock kunde ha utvidgats en del och samtidigt problematiserats tydligare.

Problemformulering och syfte

Problemformulering saknas och syftet är vagt uttryckt.

Forskningsbakgrund

Författarna har en tämligen omfattande genomgång av ämnesområdet och också till tidigare forskning.

Metod

Författaren redogör för sitt tillvägagångssätt, dock finns en del allmänmetodiska resonemang, i inledningen som är mindre relevant i sammanhanget. Begreppen validitet och reliabilitet framstår som ”malplacerade” i sammanhanget, i varje fall på det sätt som författarna argumenterar. Etiska aspekter behandlas, dock inte frågor som har att göra med tolkningsproblematik.

Resultat, analys och diskussion av resultat

Resultatdelen är, liksom uppsatsen i övrigt, lätt att läsa, däremot saknas en tydlig struktur genom att resultatet presenteras efter vilken datainsamlingsmetod som använts. En tematisering av resultatet, direkt kopplad till motsvarande frågeställningar i syftet skulle ha kunnat lyfta presentationen. Detta genomförs dock sedan i analysen av intervjuerna och i diskussionen, vilket gör det svårt att få en överblick över vad författarna kommit fram till. Det är tveksamt i vilken utsträckning författarna fått svar på den fråga som de formulerade i sitt syfte, d.v.s. hur elever med läs- och skrivsvårigheter har det med sin självkänsla. Det har dock kunnat belysa några aspekter av denna komplexa frågeställning.

Sammanfattande bedömning

G

D 2 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Ett väldisponerat och välskrivet, men stereotypt arbete. Antagligen skrivet av två flickor som vill göra rätt. Författarna har svårt att sätta sig in i läsarens position och synes göra redovisningen för sin egen skull.

Titel: Ingen synpunkt

Rapporten/Disposition: Ett väldisponerat arbete med ”rätt” kapitelrubriker, även om resultatavsnitten har lite för många av ungefär samma slag.

Abstract och sammanfattning: Sammanfattningen är stappligt skriven.

Litteraturavsnittet: Gediget, men okritiskt refererande. Författarna tycks ha gått in i källorna och läst precis de sidor de kan använda i arbetet. Sammanfattande kommentar om vad litteraturstudien har givit finns inte alls.

Syfte och problem: Syftet är OK, men har en egen rubrik och består av sju ord.

Design: Bra design (fler intervjuer än vad som har använts för att inte peka ut barn med svårigheter), men för otydligt beskriven.

Metod: Metodavsnittet är bedrägligt – kvalitativ intervju, induktiv, fallstudie, hermeneutik, validitet och reliabilitet. Det finns stor anledning att tro att författarna inte alls förstår vad de skriver. De är också dåliga på att tala om konkret vad de har gjort och hur de har handskats med sina data.

Resultatredovisning: I en mening ganska bra resultatredovisning, eftersom elevernas svar sammanfattas under ett antal rubriker. Analysen har nästan samma karaktär som redovisningen av resultaten och här knyts inte säcken ihop. Observationer och intervjuer matchas aldrig riktigt på det sätt de skulle kunna. Diskussionsavsnitten har en aning för mycket normativitet.

Språk: Författarna har svenska i sin utbildning och språket flyter bra, även om meningskonstruktionen ibland blir otydlig.

Layout: Inget att anmärka på. Rubrikerna i resultatavsnittet och nivåerna är otydliga.

Referenser: Det verkar som om man använt sin kurslitteratur.

Vetenskapligt förhållningssätt: Författarna saknar vetenskapligt förhållningssätt och har gjort det som de läst/blivit tillsagda att göra och vad de uppfattat som riktigt.

Slutomdöme: Jag kan tänka mig att detta betraktas som ett bra arbete. Författarna framstår som ambitiösa, men litteraturgenomgången är som ett okritiskt läromedelsavsnitt och stora delar av metodavsnittet borde strykas. Jag skulle sätta betyget **G (D)**.

(B), C

Arbetet är ambitiöst, strukturerat och följer den vanligaste mallen. Trots detta finns problem som läsare, som grundar sig i att man inte vet hur ett par centrala begrepp ska förstås. Detta i sin tur leder till att det inte är helt lätt läst.

Bakgrunden är något vag. Problemställningen är OK. Metodavsnittet är jag kritisk till, men har svårt att bedöma fullt ut. Vet de vad de gör? Metoden med intervjuer/samtal och observation är bra, även det att välja fler elever än vad man kommer att använda. Ett av det största problemen är dock att man inte vet hur elever med läs- och skrivsvårigheter har valts ut.

I litteraturgenomgången försöker examensarbetets författare klargöra begrepp och olika författares uppfattningar, men flera oklarheter kvarstår. Denna del av arbetet skulle kunna vara skarpare både när det gäller definitioner och teorier. Ett mer kritiskt förhållningssätt hade varit bra, nu verkar det vara en rad referat.

Resultaten är ganska bra redovisade, men observationerna och intervjuerna skulle kunna hänga ihop på ett tydligare sätt.

Diskussionen är ett försök att jämföra de egna resultaten med andra författares samt knyta ihop arbetet. Däremot måste man ifrågasätta en del av tolkningarna eftersom det finns brister i urvalet samt oklarheter hur författaren/författarna använder begrepp som självkänsla och läs- och skrivsvårigheter.

Arbetet är yrkesrelevant och skulle kunna ge upphov till intressanta frågor.

Rapporten skulle klassas som medel och bedömas som **G**.

D 2 bedömd av K

Denna uppsats har två författare, vilket är problematiskt för bedömningen.

Hänvisningarna till tidigare litteratur är OK.

De studerande använder begreppen validitet och reliabilitet vilka är svåra att oproblematiserat använda vid en undersökning av detta slag.

Metoderna intervju och observation är OK, men frågorna är väldigt styrande, vilket inte heller diskuteras.

Intervjumetoden beskrivs summariskt. Det kunde ha varit tydligare hur intervjuerna faktiskt gick till. Observationerna: hur gick de till? hur länge? hur ofta? vilka lektioner? osv

På sidorna 28 och 29 finns motsägelsefulla resultat

Det saknas reflektioner över både metodval och resultat. Exempelvis kommentarer till att eleverna kan ha velat svara "snällt" som det förväntas av elever.

Bedömning

G(-)

D 2 bedömd av M

Problemformulering och syfte

”Undersöka självkänslan” anges som syfte; det är vagt! Inga forskningsfrågor formuleras.

Litteraturbakgrund

Sju sidor lång litteraturbakgrund, men de har rört ihop definitioner på dyslexi och läs- och skrivsvårigheter, trots att de menar att de inte använder begreppet “dyslexi”. De lutar sig mer mot Stadler (som inte är någon forskare, utan en speciallärare) än på Høien & Lundberg (som är forskare på området). Den andra bedömare: Litteraturgenomgång: Något rörig inledning med väl många hänvisningar till samma forskare (Stadler).

Metod

Metodvalet är motiverat och väl beskrivet; validitet och reliabilitet redovisas. Undersökningen är kvalitativ. Etiska hänsyn redovisas och referens görs till etiska regler. Urvalet är gjort så att lärare valt ut elever som de tror vill delta; detta kan snedvrider urvalet (lärarna kan välja ut elever som de vet “svarar rätt”. De har inte använt något observationsschema, trots att de själva menar att ”det är en omöjlighet att registrera allt”. De har bara varit en observatör. Metod: Fyra elever för djupintervju verkar vara en rimlig arbetsinsats, men urvalet görs av läraren. Väl detaljerad inledande genomgång av forskningsmetodik, men det kanske är bra (?). Begrepp specifika för pedagogisk forskning motiverad och väl genomgången.

Resultat

I resultatredovisningen anger rubrikerna för intervjuerna ibland aktivitet ibland fenomen. Observationerna kallas bara Observation 1 och Observation 2. Intervjuresultaten redovisas separat för år 3 och år 6 vilket är bra. På något sätt kunde observationsresultaten standardiseras bättre. Nu ges intrycket att det beror mycket på vem som var på plats. Rubriker följer med i analysdelen, vilket är bra men nödvändigt för läsbarheten.

Analys och diskussion av resultat

Analys har ett eget kapitel. Resultaten analyseras noggrant. Analysen innehåller dock en hel del “vi anser” och “vi tror”. Diskussion har ett eget kapitel. Samma rubriker som i analysen används (bra, underlättar för läsaren). Författarna kommer fram till att eleverna i undersökningen har en stark självkänsla; det problematiseras dock inte att detta kanske beror på hur urvalet gick till. Författarna drar istället slutsatsen att den goda självkänslan beror på att det under senare år har fokuserats på läs- och skrivinlärning i skolan. Bra diskussion som går att följa. Jag tycker däremot att arbetet är bredare än titeln antyder.

Sammanfattning

Lyfter fram litteraturresultat jämsides med egna resultat. De senare kunde lyftas fram bättre.

Omdöme

G

D 2 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- otydligt syfte
- preciserade forsknings/undersökningsfrågor saknas
- verkar omedveten och tar för givet

- tveksamt om författarna ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- har läst in sig på området och redovisar tidigare forskning

Metod

- argumenteringen för valet av metod är svag
- visar inte att de använder det de säger att de ska använda

Resultat

- svårt att se hur de bearbetat sin empiri

Analys och diskussion av resultaten

- relaterar till den forskning som tagits upp i litteraturgenomgången
- otydlig argumentering för slutsatserna
- problematiserar inte olika resultat från intervju och observation
- sätter inte tydligt in resultatet i ett vidare sammanhang – kritisk reflektion saknas nästan helt
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet
- resultat – analys- diskussion har till stora delar samma innehåll

Sammanfattande bedömning

- Tveksamt om arbetet uppfyller kraven på godkänt, **G-**

D 3 bedömd av D

Inledning

Författaren sätter relativt väl in ämnet i ett sammanhang och visar att det är ett angeläget ämne att undersöka vidare.

Problemformulering och syfte

Har ett tydligt syfte och frågeställningar.

Forskningsbakgrund

Ger en gedigen beskrivning av den historiska utvecklingen inom ämnesområdet, liksom en redovisning av en rad studier inom området.

Metod

Författaren visar på metodisk medvetenhet och beskriver valet av undersökningsmetod, etiska aspekter, hur intervjuerna genomförts och hur data behandlats. Det finns en metoddiskussion under det första avsnittet under diskussionen, vilken också med fördel hade kunnat placeras under metodavsnittet.

Resultat

Det inledande avsnittet hade med fördel kunnat placeras i metodavsnittet. Resultatet är i övrigt tydligt och klart strukturerat med en klar anknytning till studiens syfte.

Analys och diskussion av resultat

Diskussionsavsnittet är också väl strukturerat och tar upp relevanta aspekter i anslutning till studiens syfte.

Sammanfattande bedömning

VG

D 3 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Ett synnerligen ambitiöst, väldisponerat och välskrivet arbete i ett angeläget ämne.

Titel: Ingen synpunkt

Rapporten/Disposition: Ett väldisponerat arbete där den röda tråden hålles från start till slut.

Abstract och sammanfattning: Ingen synpunkt.

Litteraturavsnittet: Mycket gedigen litteraturgenomgång i vilken man känner författarens närvaro. Genomgången kan ses som en kunskapsöversikt.

Syfte och problem: Mycket tydligt syfte.

Design: Bra, och framför allt välmotiverad, design

Metod: Metodavsnittet är bra med undantaget att den här gruppen tydligen inte lärt sig hur man handskas med sitt primärmaterial.

Resultatredovisning: Löpande text där ena temat flätas in i det andra. Bra avvägning av citat, såväl vad gäller omfång som innehåll.

Språk: Härlig prosa, även om ordet ”dock” används lite för mycket. Men å andra sidan pekar det på ett engagemang från författaren.

Layout: Inget att anmärka på.

Referenser: Förhållandevis lång och varierad litteraturförteckning, även om ett par antologier ingår och bidrar till fler referenser.

Vetenskapligt förhållningssätt: Författaren visar rätt igenom vetenskapligt förhållningssätt och har stor insikt i vad som är viktigt i den här typen av arbete.

Yrkesrelevans och ny kunskap: Arbetet präglas av att skaffa och presentera kunskap som kan omsättas i skolan. Att författaren tar elevperspektivet gör inte saken sämre. Det här arbetet tillför definitivt kunskap.

Slutomdöme: Uppenbarligen är arbetet genomfört av en person – en storslagen prestation som tyder på att vederbörande har gjort det här förr. Enda anmärkningar jag har är att författaren skulle ha kunnat vara lite mer generös med övergångar mellan avsnitt och jag menar också att man i diskussionsavsnittet ska upprepa årtalen på de källor man använt. Det senare har antagligen inte krävts av examinator. Trots att det inte finns någon egentlig teoretisk grund i arbetet skulle jag skulle sätta betygen **VG (A)**.

B.

Inledningsvis kan man konstatera att detta arbete i likhet med så många andra har en disposition som följer IMRAD

Arbete är så sett utfört enligt en mall som kanske styr arbetet lite väl mycket.

Dessa invändningar till trots framstår detta examensarbete som det kanske bäst utförda av dem vi har granskat. Arbetet är ambitiöst utfört såväl på det empiriska som på det teoretiska planet. Bakgrundsteckningen över sex- och samlevnadsundervisningen, genom historien och idag, är faktarik och intresseväckande. Författaren visar god förtrogenhet med fältet.

Vad gäller själva undersökningen kan man kanske invända att den till viss del saknar ett kritiskt perspektiv – framförallt visavi ämnet som avhandlas. Som det nu är läggs det kritiska perspektivet företrädesvis på diskussionen kring metodvalet, vilket är bra.

Formalia är utan större anmärkningar

Sammanfattningsvis är arbetet väl utfört enligt den mall och de föreskrifter som givits!

Detta examensarbete renderar ett **VG** enligt vår bedömning.

C.

Ett väl genomfört arbete, med logisk indelning mellan de olika delarna, snyggt, bra språk engagerat och läsvärt men inte tillräckligt skarpt. Det kritiska förhållningssättet finns här till skillnad från många andra arbeten.

Dock är inledningen för allmänt hållen. Även om bakgrunden är välskriven är den väl omfattande och ibland kan det vara svårt att avgöra ifall den är ihopklippt av referat eller ej. De borde själva ha gått till skolans styrmedel och inte refererat i andra hand. Frågorna är för spretiga och omfattande. Metoden är bitvis bra beskriven, men hur de gjort urvalet är oklar. Resultaten är rimliga. I diskussionen är metoddiskussionen bra. Även i detta arbete finns exempel på problem med att hålla ihop från frågeställning, resultat och återkopplingen i diskussion. Endast i ett eller möjligtvis två fall knyts resultat, diskussion och bakgrund ihop. Det finns mer.

Författarna hävdar att det finns få tidigare undersökningar. Jag håller inte med om detta och även i deras text framskymtar något annat. Tillskott i ny kunskap är inte så stort, trots detta är det viktigt att just detta område aktualiseras speciellt på gymnasiet.

Rapporten skulle klassas som stark och bedömas som ett svagt **VG**.

D 3 bedömd av K

Denna uppsats är ett gott exempel på en god kommunikativ behandling med vetenskapliga ambitioner. Såväl undersökningen som texten är gedigen och genomarbetad. Speciellt den historiska delen känns stabil och innehållsrik. Studenten använder ett brett utbud av relevanta källor och behärskar väl de formella aspekterna av källhänvisningar. Texten ger ett intryck av bred kunskap och beläsenhet inom området. Språket är som regel lättflytande, men ibland tar ”kanslispenskan” över väl mycket, stilen blir alltför styltig och läsbarheten sjunker.

Resultatet är väl beskrivet, men det kunde ha avslutats med några mer konkreta förslag till åtgärder. Det finns bara antydningar till sådana. Uppsatsen fungerar emellertid väl som underlag till vidare studier i pedagogiskt arbete.

Kommentarer

- * Resultatdelen är i längsta laget
- * Diskussionen saknar jämförelse med litteraturen
- * Enstaka meningsbyggnadsfel finns
- * Kommateringen verkar vara ganska slumpmässig
- * ”Starta upp” bör ersättas med ”Starta”

Bedömning

VG

D 3 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Välformulerat, tydligt. Forskningsfrågor väl motiverade och tydliga.

Litteraturbakgrund

Utförligt, noggrant. Klargörande och uttömmande historik och bakgrund.

Litteraturgenomgången håller en hög och inte minst läsvärd kvalitet. Klar och tydlig linje i presentationen av förändringar inom skolans sexualundervisning tillsammans med god uppfattning om hur styrdokument utvecklats. Mycket bra indelning i historik och hur det ser ut idag. En avslutande och mer detaljerad resumé av tidigare studier fungerar också väl.

Metod

Metodvalet är motiverat med hänsyn till syfte och diskuteras kritiskt. Etiska aspekter redovisas. Den utförliga diskussionen om val av metod är bra och visar ytterligare att arbetsprocessen har varit väl genomtänkt från början till slut. Diskussionen tar upp forskningsfrågorna i angiven ordningsföljd, men avslutningen borde uttrycka en tydligare anknytning till frågorna för att bättre lyfta fram resultat. Den andra bedömaren påpekar: författaren har lagt ner ett mycket stort arbete på bakgrund, syfte mm. Imponerande referenslista. Detta stora arbete resulterar dock inte i någon unik urvalsprocess. (uppfattar att rektorn valde ut "lämpliga" lärare att intervju).

Resultat

Resultatet presenteras/struktureras med utgångspunkt i forskningsfrågorna. Resultatet redovisas utförligt och sammanfattningen av resultat förtydligar anknytningen till forskningsfrågorna som angivits.

Analys och diskussion av resultat

Välgjord analys. Metoden diskuteras. Den andra bedömaren: Rena faktaresultat, egna kommentarer, analyser och referenskällor blandas sedan på ett ostrukturerat sätt i "Resultat och Analys"-kapitlet. Detta gör att denna del av rapporten får låg kvalitet. De flesta slutsatser är självklara. Detta beror antagligen på att resultaten ej analyser tillräckligt ingående, djupt och strukturerat, (orsaken kan också hänga ihop med undermålig urvalsprocess?).

Annat

Arbetet i sin helhet är välskrivet och läsvärt. Mycket bra språkbruk och tydlig struktur i arbetets olika delar.

Omdöme

VG. Den andra bedömaren: "ojämn rapport men klart godkänd" **G+**

D 3 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte, men inte teori
- ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- visar kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning, men problematiserar inte de olika typerna av källor/undersökningar. Likställer statliga utredningar med vetenskapliga studier

Metod

- argumenterar för uppläggnings och beskriver den med anknytning till frågeställningarna
- väljer lämplig metod; utvecklar inte något
- tillämpar vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- redovisar sitt forskningsunderlag på ett tydligt sätt
- det framgår inte tydligt hur bearbetning har gått till

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat i relation till litteraturgenomgången i Bakgrund
- drar belagda slutsatser och anknyter till frågeställningarna – har en röd tråd
- eftersom uppsatsen saknar teoretisk förankring är det inte möjligt att sätta in den i ett vidare sammanhang. Däremot resonerar författaren om sina resultat i relation till andra studier inom området
- relaterar till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- Godkänd – **G+**

G 1 bedömd av D

Inledning

I inledningen redovisas några relevanta infallsvinklar på problemet, vilka kunde ha utvidgats något ytterligare och problematiserats.

Problemformulering och syfte

Syftet är klart formulerat med öppna frågeställningar, men samtidigt så öppet att en del avgränsningar hade kunnat vara på sin plats. Tveksamt vilket värde ett påstående av typen: ”Vi använde oss av Rienecker (2004) för att säkerställa en korrekt frågeställning utifrån våra perspektiv”, fyller i sammanhanget.

Forskningsbakgrund

Forskningsbakgrunden är relevant givet uppsatsens syfte. Den tankemodell som författarna använder sig av ligger på en alltför generell nivå för att mer än kunna ge en struktur, vilket i och för sig kan vara gott nog. Modellen hade med fördel kunnat placeras under avsnittet: Teoretisk anknytning. De olika delarna som ingår är så komplexa att de hade behövt en mera ingående problematisering. Jag ställer mig emellertid frågande till att eleverna beskrivs som objekt, inte minst i ljuset att ett syfte med uppsatsen är att undersöka. ”Vilken påverkan elever har på arbetssätt och stoff.”

Metod

Metodresonemanget är relativt omfattande och tar upp flera väsentliga aspekter. Här finns även en del förtydliganden till tankemodellen. Däremot saknas resonemang om den komplexitet som undersökningen innehåller och vad som är möjligt att uppnå med de valda metoderna.

Resultat

Resultatavsnittet är tydligt strukturerat, men skulle förmodligen ha kunnat göras något mera omfattande givet de data som insamlats. Författarna för ett intressant resonemang om styrdokumentens eventuella betydelse för hur undervisningen organiseras. Däremot hade de i högre grad kunna problematisera och diskutera till exempel orsaker till att lärare och elever verkar ha olika uppfattningar om elevernas inflytande på undervisningen.

Analys och diskussion av resultat

Den omarbetade figur 2 förefaller vara identisk med figur 1.

Sammanfattande bedömning

G

G 1 bedömd av K

Eftersom det verkar vara två författare bakom texten utgör bedömning av arbetsinsatsen ett visst problem. Det är tveksamt om den kan sägas motsvara en normal arbetsinsats för 10 veckor.

Uppsatsen är även problematisk ur ett annat perspektiv, då den är alldeles för egocentrisk. Det finns mängder med tyckande i resultatdelen och resultatet riktar sig nästan enbart till författarna själva och det finns nästan inget beskrivet om generell användbarhet. Det är också svårt att riktigt se vad resultatet av arbetet är. Det borde ha sammanfattats kort och koncist. Vad författarna menar med tankemodell är inte heller helt tydligt.

Bakgrunden är ganska bra, även om de olika momenten glider in i varandra.

Den allra viktigaste anmärkningen mot uppsatsen är emellertid att det verkar som om författarna redan från början visste vart de ville komma och sedan letar efter stöd för denna sin uppfattning. Detta ger tyvärr inget helt seriöst intryck, utan känns mer som en partsinlaga.

Kommentarer

- * Den engelska texten i "Abstract" är av låg kvalitet och texten kan närmast betraktas som "engelska på svenska"
- * Det finns en hel del sats- och meningsbyggnadsfel
- * Uppprepningar är inte ovanliga

Bedömning

U (G)

G 1 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Bra, egen tankemodell, utförligt beskriven

Litteraturbakgrund

Bra

Metod

Väl beskriven. Forskningsetiska aspekter redovisade

Resultat

OK, tankemodellen tydlig.

Analys och diskussion av resultat

Genomtänkt och välformulerad. Resultatet att lärares syn på undervisningen inte stämmer överens med elevers upplevelse är inte förvånande, men författarna gör en nyanserad diskussion kring detta.

Omdöme

VG

G 1 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte
- visar ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar innehållet

Forskningsbakgrund

- visar vissa kunskaper om det aktuella forskningsfältet
- redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- argumenterar för lämplig design i relation till frågeställningarna
- väljer och utvecklar lämpliga datainsamlingsmetoder
- gör en egen analysmodell
- tillämpar delvis vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- redovisar det bearbetade forskningsunderlaget på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar på ett tydligt sätt, relaterar till andras forskning
- drar belagda slutsatser och anknyter till frågeställningarna – en röd tråd
- reflekterar kritiskt över vilka konsekvenser resultaten kan få
- relaterar till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- uppfyller kraven för godkänt, **G**

G 2 bedömd av D

Inledning, problemformulering och syfte

Inledningen är personligt skriven och skapar intresse för ämnet, dock saknas en problembeskrivning om läsning i skolan på ett mera generellt plan. I inledningen finns också syftet som är intressant, men alltför allmänt hållet, givet resultatredovisningen hade flera frågeställningar kunnat formulerats, avgränsningar saknas.

Forskningsbakgrund

Kopplingen är, trots att författaren säger att det finns mycket forskning utförd, ytterst knapphändig.

Metod

Författaren redovisar sitt metodval, om än ett relevant sådant, ytterst översiktligt. Något resonemang om metodiska problem, dess relevans, etiska aspekter etc. behandlas inte.

Resultat, analys och diskussion av resultat

Resultatavsnittet, liksom uppsatsen i övrigt, har ett klart och lättläst språk och ger en inblick i det område som studeras. Avsnittet saknar dock en struktur som skulle ha medverkat till att få en djupare förståelse av ämnet.

Sammanfattande bedömning

G

G 2 bedömd av K

Uppsatsen är ambitiöst upplagd, genomarbetad och lyfter intressanta frågeställningar som har relevans i ett didaktiskt perspektiv. Studenten använder sig av relevant litteratur och omsätter de teoretiska infallsvinklarna till sin egen studie. Dock är litteratururvalet magert och kunde ha utökats en del för att få mer material till bakgrunden.

Undersökningens syfte och frågeställningar är vällovliga, men alltför omfattande och otydliga. Både en avgränsning av undersökningsområdet och ett mer tydligt formulerat syfte skulle göra texten mer stringent och klar.

Studenten har valt en adekvat metod för sin undersökning, men det saknas en del i redovisningen av denna. Framförallt gäller detta det som omfattar lärarintervjuerna. Dessutom diskuteras inte metoden. Skribenten diskuterar dock i viss mån sitt urval av intervjupersoner, vilket är bra.

Mer problematiskt är att studenten inte tycks vara medveten om vad undersökningen avser och vilka områden empirin omfattar. I studien diskuterar studenten omväxlande lärarnas retorik om sin undersökning blandat med hypotetiska resonemang om vad som sker i klassrummet. Här är också inslaget av eget tyckande utan förankring i vare sig teorier eller empiri genomgående. Texten ger därför ett otydligt intryck av vem som säger vad. Trots att skribenten behärskar de formella aspekterna som notapparat etc, saknas en medvetenhet om vad ett diskursivt skrivande innebär. Dessutom tycks studenten inte ha förstått innebörden av en del centrala begrepp, exempelvis *igenkänning* och "lästyperna" *bokslukare* och *njutningsläsare*. Av flera skäl blir därför analysen lite svajig och diskussionen tappar ibland fotfästet.

Det saknas också en problematisering av begreppen läsning och läsförmåga kopplat till kursplanerna. Sannolikt har studentens egna värderingar om och relativt okritiska förhållningssätt till skönlitteratur och läsning färgat studien avsevärt.

Bedömning

G

G 2 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Skriver om läsande som (enda) verktyg för möjligheten att få möta litteratur. När jag började läsa uppsatsen trodde jag det skulle vara ett VG, eftersom inledning, syfte och bakgrund är välskrivna och tydliga.

Metod

Avklaras raskt på en halv sida och utan referenser. Inga etiska aspekter redovisas

Resultat

OK, välskrivet, lättläst. Texten flyter bra.

Analys och diskussion av resultat

Analysen går inte utöver den analys som görs av intervjupersonerna, endast "jag anser ..." och förutfattade meningar till exempel att "boken är bättre än filmen". Författaren dömer ut sina informanter med att de utgår från sina referensramar, men går inte själv utöver sina egna. Redovisningen av intervjuerna går bra att läsa, men diskussionen av resultaten ger inte så mycket.

Omdöme

G – starkt G

G 2 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- övergripande syfte saknas; det syfte som formuleras är privat
- till viss del problematiseras ämnet och i relation till det ställs relevanta frågor

Forskningsbakgrund

- visar kunskap om forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning; förefaller ha använt "metod"-litteratur i större utsträckning än vetenskaplig litteratur.

Metod

- argumenterar inte för lämplig design med utgångspunkt i frågeställningarna
- väljer datainsamlingsmetod
- tillämpar inte vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- redovisar inte bearbetning; redovisar sin empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- tolkar sina resultat i relation till egna privata erfarenheter, men också i relation till andras forskning
- drar belagda slutsatser och anknyter till frågeställningarna – det finns en röd tråd
- sätter in sina resultat i ett skolsammanhang och reflekterar över deras resultat
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- Uppfyller kraven för godkänt, G, men den vetenskapliga medvetenheten är låg.

G 3 bedömd av D

Arbetet har en sådan form att de faktorer som används för analysen av uppsatserna i en del avseenden är mindre relevanta. Författaren har en ambitiös ambition. Bilagornas relation till arbetet i övrigt kan diskuteras.

Inledning

Framför allt bakgrundavsnittet ger en inblick i varför problemområdet kan vara intressant att bearbeta. Detta hade dock kunnat arbetas samman med inledningsavsnittet.

Problemformulering och syfte

Det finns ett tydligt syfte med arbetet, men det har dock en annan form än ett traditionellt examensarbete, men som ligger väl i linje med en, som jag uppfattar det, pågående diskussion om alternativa examensarbetsformer. Den första frågeställningen hänger bara löst samman med syftet.

Metod

Metodavsnittet framstår som ostrukturerat, där olika typer av metoder, datainsamling, testning av material blandas med hur lärarna anonymiseras, d.v.s. något som inte har med datainsamlingen att göra, vilket i ett följande avsnitt följs av hur data samlas in via samtal. Där presenteras frågeställningar som skulle ha fått ett tydligare genomslag i formuleringen av syftet. Någon problematisering och varför de olika metoderna välj presenteras inte.

Resultat, analys och diskussion av resultat

Resultatet utgörs av en blandning av vad styrdokumenten anger, vad några lärare har att anföra vad gäller undervisningens förläggning i tiden och en utvärdering av det undervisningsmaterial som arbetats fram. Det blir därmed svårt att veta om det är ett arbetsmaterial som arbetas fram och testas, eller om det är en uppsats av mera traditionellt slag.

Sammanfattande bedömning

G-

G 3 bedömd av K

Då bedömningen av denna uppsats divergerar kraftigt bifogas två olika kommentarer. Orsaken till detta är frågan om uppsatsens mål verkligen är rimligt. Är detta ett ämnesval som är relevant för en 10 p C-uppsats och i så fall i *vilket ämne*?

A. Detta är en snygg, prydlig och genomarbetad text. Texten är mycket ambitiös till sitt upplägg och äger en tydlig inriktning mot det framtida yrket.

Den kritik som kan riktas mot texten är närmast av principiell art. Är detta att betrakta som ett examensarbete? Om man utgår från att man i ett examensarbete ska genomföra någon typ av egen undersökning så uppfyller inte denna text kravet. Att framställa ett läromedel är relevant, problemet är hur det testats. Det kan inte anses som tillfredsställande, utifrån den presenterande utgångspunkten (till exempel fråga 2), att materialet testades på tre biologistuderande. Det förs på sidan 28 en diskussion kring detta, men argumenten övertygar inte. Om inte den tilltänkta testgruppen var tillgänglig borde inriktningen på uppsatsen

justerats. Det undersökande inslaget i texten är överhuvudtaget i magraste laget. De 3 gånger 10 minuter långa samtalen med universitetslärarna känns inte tillfredsställande. Lika knepigt upplevs det att resultaten från den tre personer stora testgruppen presenteras med två decimaler.

Av dessa skäl är det omöjligt att godkänna texten, den faller utanför ramarna. Men hade ett riktigt test utförts på elever eller att textens inriktning förändrats för att istället behandla lärare i biologi och naturkunskap och hur de uppfattar materialet hade saken varit en annan. Nu hänger inte texten samman, utgångspunkterna harmonierar inte med den undersökning som faktiskt genomförs.

Bedömning

U

B. Uppsatsen är mycket välskriven, väl genomarbetad och ger ett seriöst intryck. Den har ett tydligt angivet syfte som följs upp och leder till ett användbart resultat. Brister finns emellertid i testerna av de föreslagna aktiviteterna, vilket något minskar deras värde.

Den teoretiska förankringen är tunn – utom i ekologi – och resultatens generaliserbarhet tveksamma på grund av att de knappt testats.

Kommentarer

- * Graferna har olika layout av omotiverad anledning.
 - * Det är meningslöst att använda två decimaler i grafernas siffror, när det egentligen är entalssiffror, 0–4, (från högst tre källor) som de kommer från.
 - * Kommateringen är något godtycklig, liksom ibland meningsbrytningen
 - * Det finns ett stort antal omotiverade mellanslag.
 - * Några onödigt klumpiga ord används här och där.
- Detta är dock mest randanmärkingar och i det stora hela är detta en mycket bra uppsats.

Bedömning

VG (om den alls kan anses relevant i detta sammanhang!)

G 3 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Syftet sägs vara att utarbeta ett material, men det som görs är en provanvändning av ett material. Det som görs är alltså en utvärdering av ett arbetsmaterial.

Litteraturbakgrund

Denna består av en redogörelse för innehåll och syfte i övningarna i arbetsmaterialet

Metod

Intervjuer med tre lärare, sammanställning av material samt testning av material. Testgruppen består av tre personer. Intervjuerna varar tio minuter vardera.

Resultat

Innehåll i Lpo anges under resultat. Resultatet av intervjun är redovisat fråga för fråga enligt intervjun. Trots det lilla antalet personer i testgruppen anges resultatet kvantitativt

Analys och diskussion av resultat

Resultatet analyseras inte; till exempel när det gäller intervjuerna talar författaren istället om ifall han "håller med" sina respondenter eller inte.

Annat

50 sidor bilagor! Själva det arbetsmaterial som utprovas ser bra ut, men som examensarbete är hela arbetet förvirrande

Omdöme

Svagt **G**; arbetet är dock yrkesrelevant

G 3 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte
- visar ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- visar kunskaper om det aktuella (forsknings)fältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- argumenterar för lämplig design i relation till frågeställningarna
- väljer och utvecklar lämpliga datainsamlingsmetoder
- diskuterar etiska aspekter

Resultat

- redovisar en bearbetad empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat på ett tydligt sätt och anknyter delvis till andras forskning
- drar belagda slutsatser av resultatet och anknyter till frågeställningarna – en röd tråd
- sätter in slutsatserna i ett vidare sammanhang och reflekterar kritiskt över de konsekvenser de kan få
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet (arbetets huvudsakliga styrka)

Sammanfattande bedömning

- uppfyller kraven för godkänt, **G**

K 1 bedömd av D

Problemformulering och syfte

Syftet är i flera avseenden oklart och behandlar flera för sammanhanget oväsentliga aspekter som förvirrar läsaren. De specifika frågeställningarna är dels oklara med problematiska frågeställningar typ: Skiljer sig tankarna mellan grupper, men frågeställningarna är samtidigt i några fall "slutna", d.v.s. genom att de implicerar att de skulle kunna besvara med ja, eller nej. Låg grad av vetenskaplig medvetenhet.

Forskningsbakgrund

Forskningsbakgrund saknas, däremot introduceras en del problemställningar i det inledande avsnittet.

Metod

Proceduren i sig är väl beskriven, men det saknas ett resonemang om möjligheten att generalisera resultatet. Det saknas även överväganden om till exempel validitet, reliabilitet då det finns en kvantitativ del, men det saknas också etiska överväganden. Den första delen av resultatavsnittet kunde gärna ha placerats i metodavsnittet.

Resultat

Resultatet redovisas systematiskt, ger dock ett lite enformigt intryck. På grund av frågornas karaktär blir kommentarerna förutsägbara.

Analys och diskussion av resultat

Diskussionen är i huvudsak en fortsatt resultatredovisning. Slutsatserna har karaktär av allmänt tyckande och kopplingen till den genomförda undersökningen är relativt svag. Ett exempel på detta: ”Jag påstår att om eleverna ska lära sig måste det finnas lust, man behöver lust att lära mer, ett eget intresse av att ta reda på hur det fungerar”

Sammanfattande bedömning

Ett svagt **G**, dock med behov av kompletteringar.

K 1 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Examensarbetet är ett arbete som handlar om genusperspektiv på teknik. Det är yrkesrelevant att studera teknikämnet i pojkars och flickors olika perspektiv. Det är ett arbete med många mindre starka sidor.

Titel: Om flickor och pojkar i teknik är en problematisk titel. Den säger inte något om vad det är för studie. Teknik är inte detsamma som teknikämnet, exempelvis. Det borde ha gjorts tillägg i form av klagörande underrubrik.

Rapporten: Rapporten är någorlunda strukturerad, men innehåller inte alla viktiga delar, efter avprickning i innehållsförteckningen. Det saknas etiskt förhållningssätt, men också någon form av litteraturbakgrund eller tidigare forskning.

Abstract: Tunt abstract.

Litteraturavsnittet: Saknas men det finns vissa referenser i inledningen. Det är ett magert arbete vad det gäller litteratur och tidigare forskning. Allt för magert anser jag för ett examensarbete. Alldeles för tunn litteraturbakgrund. Litteratur om hur lärare väljer arbetssätt och arbetsformer hade kunna kompletta detta.

Syfte och problem : Författaren vill visa på hur delade grupper i praktisk teknik upplevs av eleverna själva för att ge mig som lärare ännu ett perspektiv på vilket arbetssätt jag ska välja i undervisningen. Yrkesrelevant i stort sett men det syns som en privat fråga för författaren. Syftet är pratigt och ofokuserat.

Design: Enkätundersökning som jag inte har sett, genom att sex bilagor är borta. Författarens inifrånperspektiv problematiseras inte i texten för metodval. Författaren har delat upp i pilotgrupp med pilotenkät och slutgiltig grupp och slutgiltig enkät, vilket är svårt att hålla isär. Pilotstudien syns som en förundersökning för att utveckla instrumenten.

Metod: Metodvalet är enkät och det kan anses som rimligt, så långt man kan se. Författaren kallar ömsom enkäten för frågeformulär och enkät. Urvalet av objekt är en mycket rörig beskrivning, se exempelvis sid. 4. Designen är oklar och borde ha grafiskt beskrivits.

Uppsatsens disposition: Rörig, oklara rubriker och svåröverskådlig. Läsaren leds inte genom arbetet och författaren tänker inte på läsaren vid beskrivningar. Läsaren får kämpa för att hitta någon slags röd tråd.

Resultatredovisning: Svåröverskådlig. Eftersom jag inte kan se enkäten, har jag svårt att värdera hur redovisningen av resultaten är gjorda. Jag kan nog säga att den kunde ha gjorts tydligare och mera lättöverskådlig.

Språk: Språket innehåller talspråk – exempelvis är arbetet skrivet konsekvent om tjejer och killar. Andra exempel på talspråk är begreppet: jobbar. Läsaren störs av språkbehandlingen som är bristfällig bitvis.

Layout: Rörigt bitvis bland annat på grund av exempelvis listningar som förekommer i arbetet.

Referenser: Tunn referenslista.

Vetenskapligt förhållningssätt: Arbetet är ändå problematiskt vad det gäller vetenskapliga förhållningssättet. Författaren granskar inte kritiskt och problematiserar sitt område vare sig före eller efter. Arbetet ger intryck av att vara en privat affär mellan författaren och materialet som handlar om hur författaren ska välja metoder i sin undervisning.

Läsarens kommentarer: Examensarbetet är granskat trots att jag saknar sex bilagor. Om de sex bilagorna finns att tillgå, kan resultatet av granskningen modifieras. Men detta arbete bedömer jag på tillgängliga texter som möjligen över godkändgränsen och då är det en generös bedömning. **G-**

B.

Även denna uppsats använder IMRAD som mall.

Ämnesvalet och syftet är tydligt.

Däremot kan man blottlägga en tendens som är ofta förekommande i examensarbeten nämligen förhållandet mellan teori och metod: alltför ofta finns en stor slagsida åt metodiken, och en ytlig behandling av de teoretiska förutsättningarna. Kopplingen mellan teori och metod är heller inte alltid klar. Metodredovisningen är i denna uppsats lite väl utförlig, emedan de teoretiska utgångspunkterna inte alls redovisas. Här kunde man vid sidan av de i det närmaste obligatoriska metodiska greppen, här enkät, diskutera den moderna genusforskningen och belyst genusperspektivet, apologetiskt eller kritiskt, för att problematisera och fördjupa diskussionen.

Formalia är godtagbara. Typografin är dock inte läsarvänlig, den bidrar till uppsatsens något röriga och tunglästa framställning.

Vår bedömning blir för denna uppsats ett mycket svagt **G**

C.

Är detta verkligen hela arbetet? För att göra en relevant bedömning saknas de bilagor som hänvisas i texten. Rapporten följer annars en relevant struktur. Språket är talspråk men läsligt även om jag retar mig på ord som jobba, tjejer, killar så är de konsekvent använda. Slarvigt intryck till exempel referenslistan.

Även om det inte finns så mycket relevant litteratur är bakgrunden ett enkelt ihopklipp utan reflexioner och problematiseringar. Frågeställningarna är delvis oklara, men frågorna som kan

kopplas till syfte 3 och 4 är relevanta. Det finns svagheter i metodavsnittet men det går att förstå hur de gjort.

Resultaten redovisas inte på ett begripligt sätt. De första tabellerna går att läsa men jag delar inte deras tolkning av resultaten. På vilka grunder avgörs ifall det finns en skillnad eller ej? Figurerna som kallas diagram är nästan oläsliga, men i flertalet fall går det att klura ut information men inte heller här delar jag alla de tolkningarna de gör samt på vilka grunder. Om man inte bearbetar resultaten statistiskt skulle en bra grafisk presentation uppväga detta, men den saknas. Författarna försöker i en textdel beskriva sina resultat som redovisats i tabeller och figurer vilket många brukar utelämnar.

Författarna försöker diskutera och förstå sina resultat. De har också två olika teorier att handskas med. Till viss del kan man se att det är relevant, men eftersom man inte kan ta del av resultaten blir det en ytlig betraktelse och svårt att bedöma

Arbetets nuvarande tillskott till ny kunskap kan diskuteras, men med en omarbetning skulle det kunna ge upphov till nya undersökningar. Området är intressant. Med en bättre bearbetning och presentation hade den kunnat bli mycket bättre.

Rapportens nuvarande utformning skulle klassas som svag men bedömas som **G**

K 1 bedömd av M

Problemformulering och syfte
OK

Litteraturbakgrund
Mycket mager. Om litteraturbakgrunden byggs på är det OK

Metod
Argumenterar inte för metodvalet
Varför väljs klass 6 ut?
Frågeformulär; pilotstudie görs och enkäten förbättras därefter
Etiska hänsyn ej redovisade
Enkäten finns inte med som bilaga

Resultat
Redovisning av resultatet görs med hjälp av **många** figurer och diagram. Det blir lite rörigt.

Analys och diskussion av resultat
Diskussionen innehåller knappt någon litteraturanknytning, endast på sidan 15 att Sandberg, 2002, skriver att man kan koncentrerat träna tjejer på en sak och killar på en sak i delade grupper.

Behöver korrekturläsa

Omdöme:
Svagt **G** (förutsätter komplettering)

K 1 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte och tydliga frågeställningar
- ställer relevanta frågor och problematiserar innehållet

Forskningsbakgrund

- tunn förankring i forskningsfältet

Metod

- argumenterar inte för val av metod, beskriver den inte med utgångspunkt i frågeställningarna
- resonerar inte kring enkätens validitet och reliabilitet, men gör en tydlig utprovning
- inte något om forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sin empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar tydligt, relaterar delvis till andras forskning
- drar belagda slutsatser och anknyter till frågeställningarna
- reflekterar kritiskt över resultatens konsekvenser
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- är godkänd, **G**, men det finns brister i forskningsförankringen och i metodargumentationen

K 2 bedömd av D

Inledning

Personligt hållen inledning som skapar intresse, i en del avseenden något utsvävande med faktauppgifter som inte alltid känns relevanta i sammanhanget.

Problemformulering och syfte

Syftet är intressant och öppet formulerat, men innehåller frågor som är svåra att hantera. Ett avgränsningsresonemang skulle kunna tydliggöra. Författaren har således höga ambitioner. I syftet finns också metodfrågor behandlade.

Forskningsbakgrund

Uppsatsen har en fyllig forskningsöversikt, som kanske i en del avseenden mera kan ses som ett teoriavsnitt där grundläggande begrepp klargörs. Det komplexa fenomenet livsstil får till exempel lite utrymme i förhållande språkvetenskapliga begrepp och det behandlas mera definitionsmässigt, utan någon egentlig problematisering. Begreppet livsstil framstår som centralt givet uppsatsen syfte.

Metod

Det finns en redogörelse av tillvägagångssättet. Däremot behandlas inte tolkningsproblematik, relevans, trovärdighet och etiska aspekter. De etiska aspekterna framstår som viktiga då det är relativt utförliga personporträtt som målas upp i resultatavsnittet. Det finns med ett kortare avsnitt om hur resultatet på ett generellt plan kan tolkas, givet att syftet är relativt långtgående vad gäller allmängiltighet.

Resultat

Resultatavsnittet, liksom uppsatsen i övrigt, har ett bra språk och är följaktligen lätt att läsa. Det går att få en viss inblick i ungdomarnas "värld" som ligger i linje med syftet.

Analys och diskussion av resultat

Diskussionsavsnittet är en summering av resultatet samtidigt som detta diskuteras på ett i huvudsak underbyggt sätt. Avsnittet har samtidigt karaktär av resultatredovisning, men givet uppsatsens struktur går det knappast att göra på något annat sätt.

Sammanfattande bedömning

VG-

K 2 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Examensarbetet är gediget, läsvärt och intressant. Det skulle ha varit ett väl godkänt examensarbete, enligt mitt sätt att se, men utan större marginaler. Området att anse som intressant för nya lärare, om hur kultur och språk för ungdomar hänger samman.

Titel: Om hembygd och språk ger inte läsaren någon information om vad som väntar.

En underrubrik – exempelvis en intervjustudie, kunde ha upplyst läsaren om vad som väntar eller en mera tydlig titel till kultur och språkanvändning.

Rapporten: Rapporten är tydligt strukturerad och innehåller alla viktiga delar. Det saknas dock exempelvis något om etiskt förhållningssätt. Rapporten ger ett gediget intryck.

Sammanfattning: Läsaren leds och får en uppfattning om vad det är som väntar i rapporten. Syftet, metod och resultat kunde ha lyfts fram tydligare och texten kunde ha gjorts mera intresseväckande.

Litteraturavsnittet: Inledningen är intressant och spännande men saknar knorr eftersom det inte framgår hur de data som ska samlas in är avsedda att användas av en nybliven lärare. I övrigt är den teoretiska bakgrunden välgjord och omfattande och examensarbetet är kopplat till ett forskningsprojekt på universitetet. Teoretisk koppling och författaren reder ut begreppen som används.

Problem: Det handlar om vad orten Sunne betyder för ungdomar och om de väljer att tala dialekt. Yrkesanknytning finnas, eftersom det ytterst handlar om hur läraren kan använda kulturen som språngbräda i sin undervisning.

Design: Det är en intervjustudie.

Metod: Intervjuer som bandats med 8 elever. Intervjuguide finns med i bilaga 1. Frågor till informanterna kan kopplas till syftet. Frågorna syns tydligt anpassade till ungdomar. Urvalet av ungdomar är subjektivt, men diskuteras som om de kunde ge någon slags bild av olika personlighetstyper etc., se sidan 25.

Resultatredovisning: Leder inte läsaren in i sitt sätt att ge personporträtt, men det upptäcker läsaren snabbt. Motivet för att ge personporträtt är något oklart. I porträtten framgår kopplingen ort och språk.

Språk: Examensarbetet är välskrivet och intressant och personligt, särskilt i inledningen där information ges om författarens intressen.

Lay out: God lay out. Väl strukturerat arbete och det är ordning och reda rakt igenom.

Referenser: Referenserna i texten *inte* konsekvent skrivna i arbetet. Förnamn och icke förnamn är ett exempel på inkonsekvens. Det finns dock referenser där det bör vara sådana.

Vetenskapligt förhållningssätt: Det finns ett vetenskapligt förhållningssätt i stort sett genom hela arbetet. Det syns tydligt att examensarbetet är skrivet kopplat till forskningsprojekt i Karlstad.

B.

Även i denna uppsats tillämpas en modifierad IMRAD-modell. Mina invändningar härvidlag kvarstår.

Frågeställningen är intressant men svårbesvarad. För att kunna säga något mer generellt om ungdomars attityd till hembygdens dialekt borde undersökningsunderlaget vara betydligt större. Samtidigt kan man ändå påpeka att uppsatsförfattaren påvisar tendenser som är intressanta.

I bakgrundsavsnittet redovisar och diskuterar uppsatsförfattaren tidigare forskning utförligt, men är kanske lite väl refererande och okritisk. Behandlingen av själva språkbegreppet är däremot en aning svepande – men frågan om språkets natur är samtidigt så stor att någon begränsad utredning över huvud taget inte är möjlig. Kanske kunde diskussionen om språket i allmänhet ha utslutits?

Metodvalet är tydligt, men en lite mer kritisk hållning kunde vara önskvärd. En utförligare diskussion om metodens räckvidd och metodens förhållande till undersökningsunderlaget kunde ha varit motiverad.

Resultatdelen avviker på ett positivt sätt från många övriga uppsatser i denna granskning. Resultaten är elegant redovisade i en berättande och diskuterande framställning. Här varvas redovisning, analys och diskussion på ett föredömligt sätt.

Slutsatserna, avslutningsvis, påvisar intressanta tendenser, men är inte på något vis generaliserbara, vilket också uppsatsförfattaren tycks vara medveten om.

Yrkesrelevansen i detta arbete kan säkert av många uppfattas som tveksam, men jag menar att undersökningen åtminstone har indirekt relevans för den blivande läraren i den regionala skolan.

Språkdräkten är något bättre än genomsnittet.

Min bedömning av detta arbete blir ett relativt starkt **G**.

C.

Det är svårt att mer detaljerat bedöma rapporten då jag saknar ämneskunskaper men arbetet är välstrukturerat och lättläst. Litteraturgenomgången läsvärd med en uppbyggd struktur, men är inte frågeställning för vid, kan författaren verkligen svara på dem? Resultatdelen är lätt att följa. I diskussionen görs bra försök att förstå men i vissa fall är det för generell. Författaren verkar ändå ha insikt om dessa problem. Det saknas en tydlig reflektion om etiska frågor och en diskussion kring urvalet. Problematiserar inte in- och utflyttning men det ligger eventuellt utanför detta arbete,

Författaren verkar ha insikter i ett vetenskapligt förhållningssätt och är inte helt okritisk till sina egna resultat. Arbetet borde ge ett kunskapsbidrag och är absolut yrkesrelevant.

Ett av de bättre arbetena.

Rapporten skulle klassas som stark och bedömas starkt **G**.

K 2 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Inledningen handlar väldigt mycket om Sunne som plats. Det borde ha varit lite mer om dialekten eller mindre om orten.

Litteraturbakgrund

Omfattande, lite väl långt, 17 sidor!

Bakgrunden är fyllig, men han/hon refererar mycket till Einarsson, som är en grundläggande lärobok i språksociologi, i stället för att gå till primärkällor. Exempelvis: Fenomenet benämner Einarsson (2004 sidan 43 ff.) *ackommodation*. Det kan låta som att begreppet är Einarssons. Man bör förstås beskriva vem eller vilka som började använda detta begrepp. Arbetet innehåller även andra felaktigt återgivna referenser. Det saknas ofta årtal vid källhänvisningar, felaktig bokstavsordning i litteraturlistan och väldigt många satsradningar.

Det är en trevlig uppsats, och det är helt OK med ett material bestående av åtta djupintervjuer, men jag tycker inte han får ut så mycket i sin diskussion. En hel del av det som står i Slutsats och diskussion skulle passa bättre i inledningen; det är sådan han/hon kände till före intervjuerna. Dessutom beskrivs metoden och materialet återigen. Det som beskrivs i intervjuerna om livsstil knyts inte tillräckligt tydligt till frågan om attityder till dialekt och språkval. Antagligen har skribenten för många olika variabler: kön, livsstil och framtidsplaner, tätort/landsort och för få informanter för att exempelvis kunna uttala sig om vilket inflytande kön har.

Hur har informanternas grad av dialekt bedömts? Ibland står att informanten anser att han eller hon talar dialekt, men om Erika står: "Hon talar ganska mycket dialekt själv" och vad gäller Gustav: "Gustav talar mycket Sunne-dialekt". Är det informanternas egna uppgifter eller är det skribentens uppfattning. Deras grad av dialekt skulle ha kunnat beskrivas tydligare med olika exempel från inspelningarna.

Sammanfattningsvis bedömer jag uppsatsen som ett starkt **G**. Den andra bedömaren ger omdömet **VG**.

K 2 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte och en teori
- visar ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar sitt ämne

Forskningsbakgrund

- visar kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- argumenterar för lämplig metod och beskriver den med utgångspunkt i frågeställningarna

- väljer och utvecklar lämplig datainsamlingsmetod
- tillämpar inte vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sin empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat på ett tydligt sätt och relaterar dem till andras forskning
- drar välbelagda slutsatser, anknyter dem till frågeställningarna
- sätter in sina slutsatser i ett vidare sammanhang och reflekterar kritiskt över vilka konsekvenser som dessa kan få
- svag koppling till yrkesverksamheten

Sammanfattande bedömning

- uppfyller kraven för väl godkänt, **VG**

K 3 bedömd av D

Inledning

Uppsatsen har en inledning som till stora delar har karaktär av ett förord. Problemområdets komplexa karaktär finns till exempel inte behandlad.

Problemformulering och syfte

Syftet och frågeställningar är vaga och oprecisa och har mera karaktär av en allmän personlig undran. Avgränsningar finns i metodavsnittet, dock vagt formulerade.

Forskningsbakgrund

Litteraturgenomgången saknar i långa stycken relevans i relation till uppsatsens syfte. Det avsnitt som tituleras: Litteraturstudier, behandlar delvis frågeställningar som finns i syftet med saknar en undersökande ansats utan har mera karaktär av, i och för sig, nödvändiga bakgrundsdata. Utan att ha kontrollerat närmare veckor det osannolikt att det, som författaren påstår, inte finns ”/.../ studier inriktade på frågeställningar och förhållanden direkt relaterade till förskolemiljön /.../”

Metod

Låg metodisk medvetenhet, författaren avser till exempel att jämföra hur specialpedagoger arbetar i två kommuner genom att intervjua två specialpedagoger. Det saknas resonemang om generaliseringsmöjligheter, studiens relevans och trovärdighet. Några etiska överväganden finns inte redovisade.

Resultat

Innehåller i huvudsak osorterade rådata, systematisk redovisning saknas.

Analys och diskussion av resultat

Ett allmänt och osystematiskt resonerande där argumentation, problematisering och reflektion i huvudsak saknas.

Sammanfattande bedömning

U

K 3 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Examensarbetet är tunt och magert. Det skulle inte ha varit ett godkänt examensarbete, enligt mitt sätt att se. Möjligen är området att anse som intressant för nya lärare, om de vill veta vad specialpedagogen egentligen är för kollega och vad som kan förväntas av specialpedagogen.

Titel: Om specialpedagoger, stämmer överens med vad hon gjort, men i metoden hävdar författaren att det är en komparativ studie mellan specialpedagoger och speciallärare.

Rapporten: Det saknas väsentliga delar i examensarbetet, exempelvis resultat i innehållsförteckningen, etiskt förhållningssätt etc. Den är mager rakt igenom.

Abstract och sammanfattning: Pratigt och leder inte läsaren särskilt väl i vad det är som väntar i rapporten.

Litteraturavsnittet: Författaren staplar information utan att leda läsaren, exempelvis tre motioner tas upp utan kommentarer av författaren. Det ger stort tolkningsutrymme.

Problem: Viss yrkesanknytning skulle kunna finnas, men författaren visar inte på hur resultaten kan användas av författaren som lärare.

Design: Det är en komparativ studie av två yrken, men studien beskriver endast ett yrke: specialpedagogens, och utelämnar speciallärarens, med hänvisning till att det saknas material.

Metod: Metodbeskrivningen är allmänt prat, men intervju finns i slutmeningen. Frågor till informanterna finns med som inte kan kopplas till syftet.

Resultatredovisning: Obearbetade data ställs direkt till läsaren, då redovisningen görs i fråga-svar-uppställning.

Språk: Språket har frekvent förekommande inslag av talspråk och är osäkert. Det talas exempelvis om "forskningar". Det är värderingar i arbetet från början till slut. Författaren driver troligen en tes "att det var bättre förr" med speciallärare

Layout: Plottrigt arbete med små avsnitt.

Referenser: Referenserna i texten inte skrivna enligt vedertaget system. Det är få sidor som ligger till grund för studiens litteraturbakgrund. Metodlitteraturen är inte använd, i stort sett.

Vetenskapligt förhållningssätt: Det saknas ett vetenskapligt förhållningssätt i stort sett. Det är tyckanden och påståenden i examensarbetet som inte går att härleda.

B.C

Examensarbetet saknar både ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt och en "röd tråd".

Arbetet börjar med lösryckta påståenden utan belägg. Riktig titel saknas. Arbetets egentliga syfte är oklart. Ett finns angivet i bakgrunden, ett annat senare i texten. Frågeställningarna är inte kopplade till de angivna syftena utom eventuellt den tredje frågan. Valet av de beskrivna metoderna matchar i sin tur inte de angivna frågeställningarna. Dessutom för författaren/författarna in ytterligare en variabel längre fram i arbetet. Litteraturstudien verkar vara planlös, man tar det man finner. Ingen reflektion över källornas art och varför plockar man ut bara en utbildning i Göteborg? Intervjuerna redovisas obearbetat, och en del av frågorna antyder att författaren/författarna blandar ihop specialpedagoger och speciallärare. Men författaren/författarna försöker göra en sammanfattning och jämförelse i slutet av resultatet, vilket är positivt. I diskussionen är det svårt att följa vissa tolkningar utifrån vad som tidigare har redovisats i resultaten, dessutom saknas belägg för vissa påståenden. I källförteckningen finns Internetkällor som inte finns nämnda tidigare.

Arbetet följer den vanligaste IMRAD- mallen. Troligen skulle examensarbetet ämne kunna vara intressant för kollegor.

Rapportens nuvarande utformning skulle klassas som svag och bedömas som **U**.

K 3 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Syftet uttrycks olika i sammanfattning och i texten

Litteraturbakgrund

Innehåller historik om yrket, motioner från politiska partier (?), onödigt om inträdeskrav för specialpedagogutbildning, skollagen Lpo, åtgärdsprogram, alltför kort om forskning i specialpedagogik

Metod

Argumenterar inte för metodvalet. Etiska hänsyn ej redovisade
Intervjufrågorna finns inte med som bilaga

Resultat

Obearbetad redovisning av rådata: Intervjusvaren är redovisade fråga för fråga

Analys och diskussion av resultat

Ingen litteraturanknytning i diskussionen. Slutsatserna grundar sig knappast på empiriska data

Omdöme: **U** alternativt **G** med omfattande kompletteringar

K 3 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- saknar ett kritiskt förhållningssätt – driver ett privat projekt; problematiserar inte ämnet

Forskningsbakgrund

- bristfälliga kunskaper om fältet; på grund av syftesformuleringen en dålig förankring i forskningsfältet och tidigare forskning

Metod

- visar inte prov på metodisk medvetenhet
- tillämpar inte vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar marginellt sin empiri
- redovisar på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- marginell tolkning – bara viss relation till andras forskning
- drar personliga slutsatser med svag argumentering
- reflekterar utifrån personligt tyckande kring sina resultat
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- uppfyller inte kraven på godkänt, **U**

M 1 bedömd av D

Inledning

Uppsatsen introducerar ämnet på ett personligt och intressant sätt.

Problemformulering och syfte

Syftet är förhållandevis klart och tydligt. Frågeställningarna innehåller dock en del undersökningsmässiga problem, till exempel hur det kan vara möjligt att följa en individs förändring av attityd från barndom till nutid. Frågan: ”Förstår de syftet med att ha svenska som skolämne”, vilket författaren i så fall uppfattar att det finns ett mer eller mindre entydigt svar till.

Forskningsbakgrund

Relevant anknytning till tidigare forskning.

Metod

Författaren visar god metodisk medvetenhet.

Resultat och analys

Resultatet hade med fördel kunnat redovisas i tabeller där samtliga årskurser redovisats samtidigt och därmed underlättat att göra jämförelser. Redovisningen hade vunnit på att denna skett tematiskt och inte sorterats efter vilka datainsamlingsmetoder som använts. Avsnittet som rör elevernas attityder från barndom till nutid har låg trovärdighet på grund av metodiska problem, vilket inte heller problematiseras. Resultatdiskussion saknar problematisering och innehåller en del förutfattade meningar om respondenterna, där alternativa tolkningar mycket väl skulle kunna vara adekvata.

Radanmärkning: Genomgående används beteckningen ”industrielever”, vilket borde vara ”elever vid industriprogrammet”.

Diskussion av resultat

I diskussionsavsnittet avslöjas var eleverna går i skolan, vilket bryter mot löfte om konfidentialitet. I diskussion finns uttalande som innehåller fördomsfulla drag, d.v.s. uppfattningar som saknar stöd i det empiriska materialet, till exempel ”/.../ många av den har en attityd sin utstrålar likgiltighet /.../”, eller ”Många elever på industriprogrammet orkar inte läsa böcker /.../”. Flera slutsatser är spekulativa.

Sammanfattande bedömning

G+

M 1 bedömd av G

C.

Om resultatet hade varit bättre presenterat hade det kunnat bli ett starkt arbete. Författaren har lyckats få in ett stort material vilket inte är så vanligt. Frågorna och hur resultaten bearbetat stämmer inte riktigt överens men kan anas. Något för omfattande frågeställningar. Det hade räckt med något mindre omfång. Arbetet har ett attitydproblem. Denna studie visar på ett mer positivt resultat än förväntat istället försöker författaren stuva in det i den gängse attityden – forskning visar på. Författaren försöker dock angripa ”varken eller” och diskutera ”orkar inte

inställningen” som anas i relation till författaren uppfattar andra skolämnes karaktärsväsen (att till exempel snabbt lösa problem)

Rapporten är tydligt, bra uppställd och lättläst. Men arbetet hade vunnit på att diskussionen varit något kortare och koncis.

Ämnet är intressant och visar på ett stort engagemang, men i vissa avseende saknas ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt.

Rapporten skulle klassas som medel och bedömas som godkänd, **G**.

M 1 bedömd av K

Denna uppsats är ett exempel på en god kommunikativ handling. Den är genomarbetad, ambitiöst upplagd och intresseväckande med en tydlig fråga. Studenten behandlar texten som en helhet och anknyter till de presenterade teorierna i analysen. Den leds emellertid inte riktigt hela vägen till ett lika tydligt resultat. Man lämnas med flera frågetecken.

Studiens avgränsningar och metod är lämpliga och dessutom omsorgsfullt beskrivna i texten. Denna är som regel välskriven även om det blir väl många onödiga upprepningar mot slutet. Detta gör också att resultatdelen blir för lång, nästan 12 sidor, och därmed inte så tydlig som önskvärt. Det skulle ha varit betydligt bättre att redovisa ett stort antal svar i form av tabeller, vilket blivit både kortare och tydligare. Även de cirkeldiagram som redovisas borde kompletteras med siffror.

Studenten introducerar, definierar och använder adekvata begrepp och ger relevant bakgrundsinformation. Avsnittet som beskriver svenskämnet är dock bristfälligt beskrivet och dessutom överflödigt. De källor som studenten använder sig av är emellertid relevanta. (Dock saknas en viktig aktuell studie av Gun Malmgren, *Gymnasiekulturer. Lärare och elever om svenska och kultur*, Lund 1992). En påtaglig brist är också att studenten tycks sakna medvetenhet om att såväl intresse av som förmåga till läsning och skrivning är kontextberoende. De prestationer som elever uppvisar i svenskämnet är inte nödvändigtvis desamma som de behärskar utanför klassrummet.

Några smärre kommentarer

* Ordet ”stycken” bör man undvika, i alla fall om personer

* Något väl långa stycken utan upplättande tomrader

Bedömning

G+ eller **VG-**

M 1 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte
- har ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar området

Forskningsbakgrund

- god kunskap om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- argumenterar för uppläggningsen med anknytning till frågeställningarna
- väljer och utvecklar lämpliga datainsamlingsmetoder
- tillämpar vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- redovisar sin bearbetade empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat på ett tydligt sätt och relaterar till andras forskning
- drar väl belagda slutsatser i ett vidare sammanhang och reflekterar kritiskt över de konsekvenser som resultaten kan få
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- uppfyller kraven för väl godkänt, **VG**

M 2 bedömd av D

Inledning

Författaren försöker att introducera ämnet genom att visa på vikten av att lärare är medvetna om hur de undervisar.

Problemformulering och syfte

Det finns ett syfte men som blir oklart genom att författaren växlar mellan att denne ska studera sin egen undervisning och att mera allmänt prata om en lärare.

Forskningsbakgrund

Inledningen av det avsnitt som heter: Teoretisk bakgrund och litteratur skulle med fördel ha kunnat finnas i uppsatsen inledande avsnitt. Resterande del av detta avsnitt verkar vara en blandning av metodiska frågeställningar och en forskningsöversikt.

Metod

Metoden har karaktär av att pedagogiska experiment och därmed stämmer detta inte med vad som anges i formuleringen av syftet. Metodavsnittet är otydligt beskrivet, till exempel i fråga om hur de pedagogiska experimenten genomförs, hur data hanteras och tolkas, liksom att etiska aspekter saknas. Dock finns flera moment i den teoretiska bakgrunden som behandlar en del av de metodiska problemen.

Resultat och analys

Resultatdelen är tydligt beskriven och lätt att följa.

Diskussion av resultat

Diskussionen relaterar tillbaka till resultatdelen och ”intentionerna” i syftet.

Sammanfattande bedömning

G+

M 2 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Examensarbetet består av en granskning av en matematiklärarstudents egen undervisning av problemlösning i matematik i grupp.

Det skulle inte ha varit ett godkänt examensarbete, enligt mitt sätt att se. Att studera sig själv som lärare framställs som helt oproblematiskt och arbetet är svårläst och slarvigt utfört. Frågorna skulle kanske ha kunnat användas för ett godkänt arbete om de följts av annan uppläggning. Metodavsnittet är en beskrivning av tillvägagångssätt och innehåller inget val av metod (exempelvis en fallstudie). Teoretiskt perspektiv är action research, som presenteras mycket ytligt, men det används inte och jag är tveksam om det är ett lämpligt perspektiv här. Resultaten är komplicerade att tolka. Ett arbete som gungar till uppläggning och som ger ett tunt intryck.

Titel: Oklar titel.

Rapporten: I Innehållsföreteckningen ser strukturen ut att hålla, men vissa väsentliga delar saknas såsom etiskt förhållningssätt, att forska i sin egen praxis och problematisering. Resultatet redovisas uppgift för uppgift, vilket ser väldigt obearbetat ut.

Sammanfattning: Kortfattad och mager sammanfattning och leder inte läsaren in i vad det är som väntar i rapporten.

Litteraturavsnittet: Problematiskt att få grepp om hur författaren tänkt om litteraturval och studier av vald litteratur. Ingenting sägs om hur valen av referenser är gjorda. Viss yrkesanknytning finns naturligtvis.

Design: Det är en studie av sig själv som lärare och undervisare. Det är tre uppgifter som är problemlösning som studeras. Det nämns ingenting om design. Exempelvis fallstudien skulle ha varit möjlig att använda sig av.

Metod: Metodbeskrivningen är ingen regelrätt metodbeskrivning. Det är en genomförandebeskrivning. Det finns i princip ingen litteraturhänvisning. Det finns annars många saker att diskutera som handlar om det problematiska att forska i sin praktik.

Resultatredovisning: En beskrivning görs av elevernas arbete med de tre uppgifterna. Det är i kronologisk ordning. Resultatredovisningen är svåröverskådlig. Beror inte enbart på att läsaren inte är lärare i matematik.

Språk: Språket har inslag av talspråk. Det finns ändå en slags friskhet i skrivförmågan. Arbetet är svårläst, framför allt resultatredovisningarna i de tre uppgifterna och bilagorna.

Layout: Layoutmässigt är arbetet slarvigt. Det är punktlister, fet stil och kursiverad stil utan någon som helst ordning. Mycket störande för läsaren.

Referenser: Referenserna i texten inte skrivna enligt vedertaget system. Slarvigt rakt igenom. Metodlitteraturen är inte använd, i stort sett, vilket hade behövts eftersom det är en studie av egen praktik. Ingen information i stort sett om hur litteraturen valts ut.

Vetenskapligt förhållningssätt: Det saknas, enligt mitt sätt att se, ett vetenskapligt förhållningssätt, eftersom författaren studerar sig själv friskt och frejdigt utan att ens för ett ögonblick fundera över det problematiska i detta. Distans saknas till arbetet från författaren.

Hur kan en studie av sig själv godkännas som examensarbete?

C.

Arbetet är struktur på ett sådant sätt att det går att följa, men innehållet hänger inte ihop. Bakgrunden är ytlig även om författaren (troligen en författare) försöker sätta in läsare i problemet som finns i det utvalda skolämnet samt en undervisningsmetod (undervisningsmetod problemlösning i grupp) som lärare skulle kunna använda för att elever skulle erhålla

större förståelse i ämnet. Arbetets syfte och frågeställningarna hänger inte riktigt ihop. Dessutom är frågeställningarna otydliga. Som metod presenteras något författaren kallar Design/Action Research, men det är tveksamt om författaren använder sig av de metoder som han/hon beskriver. En etisk diskussion saknas helt. Dessutom redovisas resultat kring elevers synpunkter på genomförd undervisning, men det finns inte beskrivet vilken metod författaren har använt för att få dessa synpunkter. Valet av uppgifter som eleverna ska arbeta med presenteras på ett bra sätt.

Resultaten presenteras på ett ofullständigt sätt. Diskussionen följer inte upp resultaten eller besvarar de frågeställningar som fanns i arbetets inledning. Däremot blir det en personlig inlägg kring den lärarutbildning och dess brister som författaren upplevt. Arbetet skulle kunna vara relevant och ha ett mer allmän intresse om det hade utförts på ett annat sätt. Största problemet är inte den metod författaren har valt eller det problemområde som aktualiseras utan hur han/hon genomfört examensarbetet. Hela arbetet saknar ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt.

Rapporten skulle klassas som svag och bedömas som **G**.

M 2 bedömd av K

Detta är ett något annorlunda arbete där författaren utvärderar sig själv. Upplägget borde ha kompletterats med att någon ytterligare fått insyn i arbetet. Uppsatsen är ganska lättsamt och (möjligen väl) personligt skriven. Speciellt diskussionerna med eleverna är positiv att läsa. Det är också ganska lätt att följa författarens tankar och såväl frågeformulering som resultat framförs. Detta kan sannolikt även andra dra nytta av, även om egentligen inte så mycket nytt framkommer.

Däremot är det tveksamt om författaren verkligen har förstått den teori som han diskuterar. Exempelvis vet han nog inte vad (det ofta missbrukade) ordet *kontext* egentligen betyder. Även ordet *ramverk* används utan att det egentligen verkar betyda något.

Kommentarer:

- * Att det behandlade ämnet gäller matematik på gymnasiet kommer inte fram förrän sent i texten.
- * Satskonstruktionen är ofta bristande, liksom användningen av prepositioner.
- * Några särskrivningar förekommer.
- * Tempusbrytningar stör texten.
- * Det finns hänvisning till "den senaste forskningen" utan (tydlig) referens.

Bedömning

G

M 2 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte
- har ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor, problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- har kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar tidigare forskning

Metod

- ger argument i relation till frågeställningarna
- väljer och utvecklar en lämplig datainsamlingsmetod
- tar inte upp forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sin empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat tydligt och relaterar till andras forskning
- drar väl belagda slutsatser och anknyter till frågeställningarna – en röd tråd
- reflekterar över vilka konsekvenser resultaten kan få
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- klart godkänd, **G**; kreativ och självständig

M 3 bedömd av D

Inledning

Ett kort inledande avsnitt som argumenterar för och sätter in arbetet i ett sammanhang.

Problemformulering och syfte och tillvägagångssätt

Syftet är någorlunda klart formulerat, men frågeställningarna ändå i en del avseenden oklart, till exempel ”Blir lokalt utformade kriterier lättare än de centrala?” I den sista frågeställningen vidgas frågan till att gälla om elever och lärare har förtroende för hela betygssystemet. Har både innehållsmässiga som undersökningsmässiga avgränsningar.

Forskningsbakgrund

I ett avsnitt som benämns teoretisk bakgrund görs en historisk översikt över betygssystem i Sverige och en forskning om läsbarhet och begriplighet samt om tidigare forskning om språket i skolan, avsnitt som alla bara är löst kopplat till uppsatsens syfte. De två senare avsnitten är i så fall snarast att betrakta som metodiska aspekter. Det avslutande avsnittet under detta kapitel handlar emellertid om tidigare forskning om nuvarande betygssystem, där återges en del av den problematik som rör betygssättning.

Metod

Metodavsnittet relativt väl utvecklat, ett resonemang finns till exempel angående urval, datainsamlingsmetoder och genomförande, men även vad gäller forskningsetiska principer. Det finns även ett särskilt metoddiskussionskapitel, vilket med fördel, som jag ser det, skulle ha kunnat placeras i metodavsnittet för att på så sätt få ett samlat grepp om uppsatsens metodfrågor.

Resultat och analys

Textanalysen är systematisk och lätt att följa. Redovisningarna av enkätundersökningarna är också systematiska. Resultatanalysen utgår från forskningsfrågorna i syftet.

Diskussion av resultat

Diskussionen i huvudsak relevant i förhållande till uppsatsens syfte och innehåll.

M 3 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Examensarbetet är ett angeläget examensarbete. Det är yrkesrelevant att undersöka olika aspekter på betyg. Det är ett arbete med såväl starka som mindre starka sidor. Jag anser att arbetet är godkänt, med viss marginal.

Titel: Bra titel.

Rapporten: Rapporten är tydligt strukturerad och innehåller i stort sett alla viktiga delar, efter avprickning i innehållsförteckningen. Rapporten ger ett blandat intryck, bitvis gedigen och exempelvis tidigare forskning, bitvis problematisk, exempelvis metodvalet s 10. Som läsaren får man anstränga sig att både hålla ihop vad det handlar om och hålla isär det som presenteras som skilda delar.

Abstract: I stort sett utan anmärkning.

Litteraturavsnittet: Ambitiöst. Teoretisk bakgrund upptas av tidigare forskning om läsbarhet och begriplighet och tidigare forskning om nuvarande betygssystem. Definierar alla för studien centrala begrepp. Friskolorna särskilda problematik borde ha belysts bättre.

Problem: Författaren undersöker tre friskolors betygsriterier i ämnet svenska för år 9. Det handlar om läsbarhet och begriplighet för målgruppen och om de borgar för likvärdiga och rättvisa betyg. Fyra frågeställningar avgränsar studien. Yrkesrelevanta problem.

Design: Det är en textanalys, enkätundersökning och intervjuer. Triangulering, således. Bra val i förhållande till forskningsfrågan.

Metod: Metodvalet beskrivs något problematiskt med begreppen kvantitativt och kvalitativt, se sidan 10. Författaren talar exempelvis om att öka generaliserbarheten i sin studie, vilket är problematiskt. Genomförandet är tydligt beskrivet. Forskningsetiska principer kopplas till studien om än något fyrkantigt.

Uppsatsens disposition: Ger läsaren en läsanvisning, vilket är nödvändigt. Dispositionen ger ibland läsaren bitvis problem med den röda tråden i arbetet. Kan möjligen bero på att författaren spänner över för stort område i arbete och detta ger ibland problem med fokuseringen. Examensarbetet är i mitt tycker för brett, på bekostnad av djup.

Resultatredovisning: Resultatredovisningen är någorlunda systematiskt gjord och systematiskt uppställd, men ger ändå läsaren vissa problem. En problematisk sida är exempelvis sidan 21 som är svår att få grepp om. Som läsaren får man gå tillbaka och läsa om för att greppa redovisningen. Det är också många olika delar som verkar splittrande för läsaren.

Språk: Examensarbetet är frejdigt skrivet och bitvis intresseväckande. Läsaren leds inte systematiskt men läsanvisningen ger hjälp att följa arbetet.

Layout: Rörligt bitvis bland annat på grund av exempelvis listningar som förekommer i arbetet. Bilagorna får läsaren studera noga för att få grepp om. Det är många små stycken vilket också skapar problem. Avståndet är olika mellan de olika styckena, vilket är störande. Detta gäller även citaten.

Referenser: Ambitiös referenslista. Referenser i stort sett korrekta i arbetet. Listan är också i stort sett i sin ordning efter valt system.

Vetenskapligt förhållningssätt: Det finns ett vetenskapligt förhållningssätt i stort sett genom arbetet. Arbetet är ändå problematiskt vad det gäller vetenskapliga förhållningssättet. Författaren granskar bitvis kritiskt och problematiserar sitt område.

Läsarens kommentarer: Examensarbetet greppar över för många olika delar.Handledaren kunde ha hjälpt författaren att gå på djupet på någon eller bara några delar istället.

B.

Detta arbete är å ena sidan ambitiöst upplagt, men å andra sidan rätt mekaniskt genomfört. Det mekaniska genomförandet ser vi som en konsekvens av den använda metoden som ger tämligen lite utrymme för en mer kritisk granskning av materialet.

Vi ställer oss också lite tveksamma till delar av uppsatsens syfte. Att undersöka läsbarhet och begriplighet i tre friskolors betygs-kriterier låter sig nog göras, men att undersöka rättvisan är en betydligt svårare uppgift – Hur gör man det? Uppsatsens utförande gör det också svårt att för läsaren greppa över hela det problemområde som uppsatsförfattaren vill ge sig i kast med.

Rent formellt har vi inte så mycket att invända förutom att typografin och layouten gör uppsatsen onödigt tungläst, samt att den engelska översättningen av uppsatstiteln borde ha språkgranskats (här förekommer några grammatiska och lexikala fel som på ett försätsblad framstår som störande).

Vår samlade bedömning för denna uppsats blir ett medelgott **G**

C.

Arbetes utformning, läsbarhet, referenslistor mm är bra. Syftet är vagt, vad menas med rättvisa betyg. Arbetet skulle vinna på om det hade varit mer avgränsat. Litteraturgenomgången kring analysmetoden går att följa. Valet av metod relevant, Arbetet består av två delar, intervjuer och analys av betygs-kriterier, uppfriskande.

Den del av resultaten som behandlar intervjuerna är tillfredställande, men jag ifrågasätter bearbetningen av textanalysen och enkäten. Det kan vara så att texten är så otydligt formulerad att man inte kan följa författarnas egentliga bearbetning. Jag har försökt räkna igenom hela det redovisade materialet och är i vissa fall osäker vad författarna menar eller hur beräkningarna har utförts. I några fall är beräkningarna felaktiga utifrån vad som står i texten. Det framgår inte tydligt på vilka kriterier författaren/författarna har använt sig ut av vid till exempel bedömningar om det finns en skillnad eller ej mellan de olika resultaten. Detta i sin tur leder fram till att jag inte delar en del av deras tolkningar av resultatet och därmed faller också en del av diskussionen.

Arbetet behandlar ett intressant ämne med stor aktualitet.

På grund av bearbetningen och presentationen av resultaten skulle detta arbete underkännas, men om en översyn skulle ske kan det bli ett godkänt medelarbete.

Rapporten klassas i nuvarande skick som svag och bedömas som underkänd, **U**.

M 3 bedömd av K

En intressant och genomarbetad uppsats om ett angeläget och aktuellt ämne. Rubriken är dock något missvisande. Undersökningen fokuserar på en jämförelse av betygs-kriteriers begriplighet på tre skolor, inte i huvudsak på vilka grunder elever får betyg. Den implicita frågan i texten tycks dock handla om att lyfta fram att elever från friskolor får högre betyg än

elever från kommunala skolor. Detta gör att läsaren ibland svävar i ovisshet om vad texten egentligen behandlar.

Undersökningen har en gedigen och adekvat teoribakgrund. Ibland förlorar dock skribenten sin egen röst och staplar källor på varandra. Mycket av de resultat som studenten kommer fram till är också svåra att överblicka bland annat på grund av otydligheter i framställningsformen och ett stundtals svårgenomträngligt språkbruk. Detta kan tyckas paradoxalt, eftersom studien just behandlar texters läsbarhet.

Bedömning

G+ – VG-

M 3 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte
- ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- har goda kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- är metodiskt medveten; ger argument för uppläggningsen i relation till frågeställningarna
- väljer och utvecklar lämpliga datainsamlingsmetoder
- tillämpar forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sin empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat på ett tydligt sätt och relaterar till andras forskning
- drar belagda slutsatser, anknyter till frågeställningarna – har en röd tråd
- sätter in resultaten i ett vidare sammanhang och reflekterar över konsekvenserna, men inte alltid kritiskt
- relaterar till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- trots vissa brister ett **VG** på grund av utmärkta kunskaper och en förmåga att diskutera på ett insiktsfullt och kreativt sätt

Ö 1 bedömd av D

Inledning

Inledningen ger bara en kort introduktion och handlar om lärares yrkesetik, men knappast något om lärares professionalisering. Hade med fördel kunnat ha utvecklats ytterligare och problematiserats i relation till ämnet.

Problemformulering och syfte

Frågeställningen är klart relevant och öppen, men omvandlas till att enbart röra yrkesetik. Professionaliseringsperspektivet försvinner därmed, däremot kommer temat tillbaka i

bakgrundsavsnittet där professionaliseringsbegreppet behandlas. Frågan är emellertid så komplex att den skulle behöva preciseras i underfrågor och avgränsas.

Forskningsbakgrund

Det finns en relativt omfattande beskrivning och forskningsgenomgång (se ovan) av begreppen professionalisering och etik i bakgrundsavsnittet som visar att författaren satt sig in i ämnet.

Metod

Författaren behandlar centrala aspekter som giltighet och tillförlitlighet, generaliserbarhet samt forskningsetiska aspekter, som författaren också påpekar, vanligen har mindre relevans i textanalyser. Tillämpning av detta i det aktuella fallet är dock mera summariskt behandlat. Avsnittet innehåller också en del ”allmänmetodiska” resonemang som bara löst kopplas till den aktuella undersökningen.

Resultat

Resultatavsnittet som i sammanhanget benämns i Diskursanalys är i de två första avsnitten, som jag ser det, i huvudsak metodresonemang, d.v.s. det tar upp frågor om hur diskursanalysen kan användas som metod. Den återstående delen av resultatavsnittet blir därmed ”tunn” i förhållande till uppsatsen övriga delar.

Analys och diskussion av resultat

Betydande delar av den avslutande diskussionen skulle givet innehållet och att det är en kvalitativ studie med fördel i stället ha redovisats i resultatavsnittet och diskussionen mera inriktas på att lyfta fram centrala delar av resultatet.

Sammanfattande bedömning

G

Ö 1 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Mycket arbete har resulterat i en rörig produkt som är tröttsam att läsa.

Titel: Förvirrande!

Rapporten/Disposition: Till synes väldisponerad produkt men mycket svårt att se den röda tråden.

Abstract och sammanfattning: Rörigt – vad har konkret lett fram till vad?

Litteraturavsnittet: Ett ambitiöst underlag har använts för litteraturgenomgången men det är hopp fram och tillbaka både i tid och rum. Avsnitten staplas på varandra och det är svårt att få någon reda i vad budskapet är. Valet av källor borde kommenterats och avsnittet borde sammanfattats.

Syfte och problem: Syftet är inte glasklart, men skulle kunna fungera. Dock är det svårt att förstå i vilken ände författaren har börjat.

Design: Teoretisk studie där man inte kan tala om design.

Metod: Metodavsnittet är som en rörig lärobok.

Resultatredovisning: Det är svårt att få en överblick, även om det finns en uppdelning i avsnitt. Det är också svårt att bedöma underlaget – en folder – för diskursanalysen. Räcker underlaget? Har en diskursanalys gjorts?

Språk: Hyfsat, men ibland förekommer meningar som man inte vet om det är skrivfel eller tankefel.

Layout: Vissa formateringar gick förlorade i min utskrift, men det är antagligen OK.

Referenser: Förhållandevis lång men antagligen en hel del kurslitteratur.

Vetenskapligt förhållningssätt: Författarna saknar vetenskapligt förhållningssätt vilket bl.a. framgår av att många ”fina uttryck och begrepp” har använts. Få egna tankar och avsaknad av till exempel motiveringar för olika typer av val. Svårt att se någon självständighet, möjligen utöver en viss envishet att göra det man tror är bra.

Yrkesrelevans och ny kunskap: Arbetet skulle kunna präglas av båda delar. Men det finns definitivt ingen ny kunskap och budskapet är så suddigt, så att yrkesrelevansen är svår att ta vara på.

Slutomdöme: Arbetet är ganska omfattande och det är genomfört av en person.

Bekymmersamt att det inte har gått att kanalisera en stor arbetsinsats på ett mer adekvat sätt. Antagligen skulle jag betygsatt arbetet med ett G (E), men jag sätter **G** (D) på grund av arbetsinsatsen och att vederbörande eventuellt har blivit vilseledd.

B.

Mycket arbete men resultatet är tunt. Problemställningen är vag. Forskningsbakgrunden är av refererande karaktär. Begreppsutredningen är oklar. Andrahandskällor används samt besynnerlig citatteknik. Författaren/författarna visar ett okritiskt vetenskapligt förhållningssätt både i valet av metod och av resultatbearbetning. Diskussionen är ”ofarlig”.

Rapporten klassas som svag och bedöms som godkänd, **G**.

C.

Svårbedömt arbete. Frågan är intressant, men det tog lång tid att förstå vad arbetet handlade om. Bakgrunden och resten av arbetet kan framstå som välskriven, men mycket är obegripligt. Till exempel vilken definitioner använder sig författaren av. Jag har svårt att värdera litteraturen som används och vad är det egentligen för källa som används för att göra analysen? Har författaren verkligen utfört en diskursanalys?

Arbetet skulle både kunna vara intressant och yrkesrelevant. Var gör författaren en egen analys? Arbetet har ett okritiskt förhållningssätt.

Rapporten skulle klassas som svag och bedömas som godkänd, **G**.

Ö 1 bedömd av K

Titeln passar inte till texten i övrigt. Det är inte titelfrågan som uppsatsen besvarar. I ”Bakgrund” saknas en övergång från professionaliseringsbegreppen till etikdiskussionen. För den oinsatte finns ett glapp här. I övrigt används relevant val av litteratur. Studenten har själv konstruerat vad han/hon kallar ett analysverktyg, som vederbörande använder. De ter sig något tunt källmässigt sett och man saknar också en utförlig diskussion där val av material motiveras. Diskursanalysen diskuteras allmänt men det presenteras inte hur den faktiska analysen gått till. Detta vaga drag förstärks av att syftet saknar en tydlig operationalisering. De inledande rent refererande delarna är onödigt omfattande och förmår egentligen inte fördjupa den egna analysen. I texten återfinns många språkliga så väl som innehållsliga

upprepningar. Att lärarna ska vara de aktiva och eleverna de passiva är ett tema som upprepas tröttsamt många gånger.

Uppsatsen har ett ambitiöst upplägg och frågan om lärares yrkesetik är viktig, men den når inte ända fram.

Bedömning

G

Ö 1 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Mycket brett syfte, en öppen fråga

Litteraturbakgrund

Omfattande, men inte alltid klagörande, till exempel används termer som modernism och postmodernism utan att dessa förklaras tydligt.

Metod

Argumenterar noggrant för metodvalet. Giltighet och tillförlitlighet diskuteras. Etiska hänsyn redovisas.

Resultat

Rubriken "diskursanalys" används istället för "resultat"! intressant resultat: lärare förväntas vara aktiva, men inte elever, i dialogen mellan lärare och elev!

Analys och diskussion av resultat

Skarp analys av det intressanta resultatet: att lärare ges en aktiv roll och elever en passiv; det får till följd en svårighet att leva upp till målet att "tillsammans med eleverna diskutera värdegrundsfrågor", d.v.s. att om lärarna följer de yrkesetiska reglerna får de svårt att leva upp till läroplanen!

Annat: språkligt osäker : "Texten ska vara heltäckande eller allom rådande utan texten är ett sätt att härröra ...". Språket är lite tungt och osammanhängande

Det är ett stort arbete bakom uppsatsen och litteraturlistan är diger, men man saknar ändå någon icke-nordisk referens. Kanske beroende på min bakgrund i matematisk-naturvetenskaplig diskurs skulle jag önskat lite mer koncentration i framställningen.

Diskussionen om professionalisering och professionalism känns rätt konstruerad och inte så givande. Man får lätt intrycket att yrkesetik och professionalism är samma sak. I verkligheten är väl professionalism som lärare också just att engagera eleverna i sitt eget lärande....Motsvarande gäller ju till exempel för läkare: ingen ifrågasätter att de behöver en stark yrkesetik och samtidigt engagerar man ju numera starkt patienten i sin behandling etc.

Omdöme:

VG

Ö 1 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- planerar forskningsuppgiften utifrån ett övergripande syfte och teori
- har ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- visar kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- är metodologiskt medveten, argumenterar för lämplig design och beskriver den med utgångspunkt i frågeställningen
- väljer och utvecklar lämplig datainsamlingsmetod
- tillämpar vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sitt forskningsunderlag på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sina resultat på ett tydligt sätt och relaterar till annan forskning
- drar väl belagda slutsatser av resultatet och anknyter dessa till frågeställning och syfte; röd tråd
- sätter in slutsatser i ett vidare sammanhang och reflekterar kritiskt över vilka konsekvenser som dessa kan få
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- uppfyller kraven för väl godkänt, **VG**

Ö 2 bedömd av D

Inledning

Ämnet introduceras genom att författarna presenterar olika forskares syn på samtalets betydelse för att lärande ska ske. I huvudsak kan sägas att en introduktion i mera traditionell mening saknas.

Problemformulering och syfte

När författarna skriver ”Teorin om det goda samtalet” visar det på en viss omedvetenhet om problemområdets komplexitet, vilket ytterligare understryks när de i sina frågor avgränsar detta till vad som lärare svarar i deras enkät. Att blanda in den använda datainsamlingsmetoden i undersökningsfrågorna skapar ”allmän oreda”.

Forskningsbakgrund

Det finns en omfattande genomgång av vad olika forskare som behandlar samtalets betydelse för lärande har sagt, vilket visar på ett område med ett betydande antal olika teorier och synsätt. När detta redovisas i huvudsak i relation till vad olika forskare sagt inom området blir resultatet något svårt att överblicka. Någon form av tematisering hade varit att föredra.

Metod

Givet uppsatsens syfte verkar intervjuer ha varit att föredra. Författarna redogör dock för sitt metodval och visar på insikt om enkätkonstruktion och de berör aspekter som validitet och reliabilitet samt tar upp frågan om etiska aspekter. Urval och ett stort bortfall problematiseras delvis i diskussionsavsnittet.

Resultat

Resultatet är systematiskt presenterat så till vida att det följer enkätformulärets konstruktion. Givet det stora bortfallet och hur svaren fördelar sig är det i många fall vanskligt att dra några omfattande slutsatser. Författarna kopplar visserligen resultatet till sin genomförda forskningsöversikt, men det blir ändå många kommentarer som får karaktär av spekulationer.

Analys och diskussion av resultat

Författarna påstår att de uppnått studiens syfte genom att de fått in enkätsvar från lärarna avseende att belysa det goda samtalet existens i grundskolan. Förvisso så, men det framstår samtidigt som högst osäkert hur dessa svar kan tolkas och förstås, inte minst mot bakgrund av det stora bortfallet.

Sammanfattande bedömning

G-

Ö 2 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Ett ambitiöst och intressant arbete med minst två författare. Mycket positivt att författarna lyfter upp sina misstag och de problem de råkar ut för. Författarna känns som ärliga och närvarande.

Titel: Ingen synpunkt

Rapporten/Disposition: Den röda tråden hålles från start till slut.

Abstract och sammanfattning: Nyckelord saknas.

Litteraturavsnittet: Gedigen litteraturgenomgång där i och för sig författarna i sina refererat ligger ganska nära ursprungstexten. Men författarna finns med i genomgången, inte minst genom dispositionen av den.

Syfte och problem: Tydligt syfte och tydliga frågeställningar.

Design: Roligt med en enkätstudie. Distributionen var väl genomtänkt och man kan bara beklaga att så många lärare inte ville ställa upp.

Metod: Metodavsnittet är bra med undantaget att författarna skriver mer om tekniken än innehållet.

Resultatredovisning: Författarna får ut en hel del av sin enkät. Bra att de klarar av att tolka resultat och omedelbart kan anknyta till sin bakgrundslitteratur.

Språk: Lätt språk och få fel.

Layout: Merparten av formateringarna gick förlorade i min version. Genom att överskådligheten tappades blev vissa partier tröttsamma att läsa och en viss del av tanken med presentationen gick förlorad. Ändå är totalintrycket positivt.

Referenser: Förhållandevis lång och ganska avancerad litteraturlista.

Vetenskapligt förhållningssätt: De här författarna har ett visst mått av vetenskapligt förhållningssätt när de fattar beslut och ska göra saker. Däremot kunde det varit tydligare i litteraturgenomgången.

Yrkesrelevans och ny kunskap: Arbetet präglas av att författarna vill skaffa och presentera kunskap om hur det är i skolan i ett visst avseende. Både verksamma och blivande lärare kan säkert få aha-upplevelser.

Slutomdöme: Arbetet är inte perfekt, men det utstrålar viss självständighet och förmåga att tackla uppkomna problem. Den röda tråden underlättar läsningen och saken knyts ihop i en bra diskussion. Är det två författare, så skulle jag sätta betygen **VG (B)**. Är det tre personer, så skulle jag kanske sätta **G (C)**.

B.

Uppsatsen är utförd enligt en modifierad IMRAD-modell, vilket enligt vår mening kan begränsa undersökningens form.

Bakgrundsdiskussionen är relativt lång i förhållande till undersökningen som helhet. Den behandlar framförallt tidigare forskning, dock på ett alltför ensidigt refererande och okritiskt maner.

Även om syftet är väl avgränsat är formuleringen något vag; här vore kanske en precisering av syftet på sin plats. Att fråga sig på vilket sätt idén om det goda samtalet tillvaratas och tillämpas och i hur stor utsträckning, ger en mer precis formulering av syftet än att tala om *existensen* av det goda samtalet, vilket ger andra associationer.

Urvalet av undersökningsmaterialet är något tveksamt. Här tycks bekvämlighets- och möjlighetsprinciperna fått härska, snarare än ändamålsprinciper.

I själva resultat- och analysdelen ser jag det som positivt att enkätsvaren inte bara redovisas, utan också kommenteras och diskuteras. Diskussionen utgår dock från ett alltför okritiskt övertagande av andra forskares synsätt och teorier.

Däremot förekommer här en självkritisk hållning vad metodens räckvidd anbelangar, framförallt vad gäller undersökningens resultatens generaliserbarhet, vilket är positivt.

Den samlade bedömningen av denna uppsats blir ett **G** något över medel!

C.

Arbetets layout är dålig och påverkar det totala intrycket, även om arbetet följer den vanligaste mallen.

Bakgrunden cirklar sig fram, med ena refererandet efter det andra. I slutet finns en sammanfattning om teorin om det goda samtalet som bygger på olika författares syn, men det framgår inte senare i arbetet om det är detta som de senare i arbetet benämner som "vår teori". Syftet och frågeställningarna är något vaga. I metoden beskrivs enkätundersökningens olika steg på ett förståeligt sätt. Enkäten är omfattande med avseende på frågor. Författaren/författarna har drabbats av problem med att få sina enkäter besvarade vilket är en realitet för flera som skriver examensarbete. Författaren/författarna reflekterar även över detta problem vilket är bra. Resultatet är egentligen inte bearbetat. Arbetet är okritiskt genomfört där de egna resultaten ska bekräfta andra författares syn. Det är i texten också svårt att se vad som är deras resultat och vad som är andras. Arbetet tillför egentligen ingen ny kunskap trots att det är relativt omfattande. Vid första påseende skulle kunna vara ett medelarbete, men avsaknaden av ett kritiskt förhållningssätt och hanteringen av det egna resultatet gör att jag är mer kritisk till arbetet.

Rapporten skulle klassas som svag-medel och bedömas som godkänd, **G**.

Ö 2 bedömd av K

Uppsatsen lyfter intressanta frågeställningar. De källor och begrepp studenterna använder sig av är relevanta och väl avgränsade. Såväl texten som studien i sig har dock uppenbara brister. Den mest påtagliga ligger på det språkliga planet där texten i det närmaste är oöverblickbar.

Valet av metod för att genomföra undersökningen är tveksam. Enkäter till lärare är sannolikt inte det bästa sättet att få veta mer om ”det goda samtalet” som inslag i undervisningen. Det är dessutom tveksamt om enkätfrågornas utformning ger någorlunda entydiga svar. Av 50 utdelade enkäter besvarades endast 18 och utifrån detta faktum kan undersökningsresultaten ifrågasättas. Studenterna tolkar dessutom svaren relativt fritt och stundtals efter eget godtycke. Resultatgenomgången ger intryck av att i stort sett vara helt obearbetad och dessutom presenterad på ett mycket svårläst sätt.

Bedömning

G-

Ö 2 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Syftet är välformulerat. Det kommer väldigt sent i arbetet. Problemformuleringen är utförlig och väl underbyggd

Litteraturbakgrund

Utförlig

Metod

Metoden motiveras och beskrivs utförligt

Resultat och analys i samma kapitel

Struktureras efter forskningsfrågorna. Resultatredovisningen är inte särskilt överskådlig.

Diskussion av resultat

Grundlig och genomtänkt djupare analys och diskussion av resultaten

Omdöme

G+ - VG? Jag förespråkar betyget G. Beträffande litteratururvalet så saknar jag någon utländsk referens. Är de föreläsningar som ingår i referenslistan tillgängliga i skrift? (Vid avsnitt 2 sägs att flera referenser hävdar att samtal är en förutsättning för lärande; det är sannolikt, med en bred tolkning av begreppet samtal, men vilken evidens finns?)

Resultatredovisningen hade blivit mera njutbar om den delats i en bilagedel och en mera sammanfattande text.

Vi fastnar för **G** på grund av oöverskådlig resultatredovisning

Ö 2 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- har ett övergripande syfte
- visar ett kritiskt förhållningssätt, ställer relevanta frågor och problematiserar ämnet

Forskningsbakgrund

- visar kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- argumenterar för lämplig design utifrån frågeställningarna
- väljer och utvecklar (lämplig) datainsamlingsmetod
- tillämpar vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sitt forskningsunderlag på ett tydligt sätt

Analys och diskussion om resultaten

- analyserar och tolkar på ett tydligt sätt, relaterar till andras forskning
- drar välbelagda slutsatser och anknyter till frågeställningarna; röd tråd
- reflekterar kring konsekvenserna av resultaten
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- uppfyller väl kraven för godkänt, G
- deskriptiv studie, som inte utnyttja potentialen i en enkätundersökning

Ö 3 bedömd av D

Inledning

Författarna introducerar ämnet med hänvisningar till nuvarande och tidigare läroplaner, vilket följs av ett avsnitt om begreppet individualisering, däremot sker ingen problematisering av ämnet.

Problemformulering och syfte och tillvägagångssätt

Författarna väljer att i samma kapitel formulera både syfte och hur de genomför sin undersökning. Syfte och forskningsfrågor kan godtas.

När det gäller tillvägagångssättet gör författarna inledningsvis en genomgång av den kvalitativa studiens fördelar, men kopplingen till den egna studien är i dessa avseenden relativt svag. Urvalsproblematiken klargörs bara delvis. Hur utformningen av en kvalitativ intervju genomförs är inte heller kopplad till den aktuella undersökningen. Författarna beskriver hur de genomför intervjuerna och hur insamlade data bearbetas, liksom att etiska aspekter tas upp. Metodiska problem diskuteras även i det avslutande avsnittet.

Forskningsbakgrund

Författarna gör en relevant genomgång av tidigare forskning.

Resultat och analys

Resultatavsnittet är överskådligt och saknar en tydlig struktur vilket gör det svårt att följa författarnas tankegångar.

Diskussion av resultat

Det som i det här fallet kallas avslutning påminner om resultatavsnittet och några riktigt tydliga slutsatser och problematisering görs inte.

Sammanfattande bedömning

G

Ö 3 bedömd av G

A.

Helhetsintryck: Ett ojämnt och lite rörigt arbete som antagligen är skrivet av tre (?) personer.

Titel: Möjlighet att bedöma titel saknas!

Rapporten/Disposition: Arbetet är i stort ganska väldisponerat.

Abstract och sammanfattning: Sammanfattning saknas.

Litteraturavsnittet: Litteraturgenomgången är ganska bra, även om man inte får veta varför just dessa källor används. Författarna gör försök att sammanfatta successivt.

Syfte och problem: Syftet är i texten inte särskilt väl uttryckt, men det är reellt inga problem att se vart arbetet syftar.

Design: Inget att invända mot.

Metod: Metodavsnittet är sämst i arbetet. Författarna tycks tro att "kvalitativ" intervju, forskning och metod som uttryck tycks lösa allt. Intervjuguiden visar på ganska riktade och strukturerade frågor.

Resultatredovisning: Resultatredovisningen är bra disponerad och resultaten presenteras i ett sammanhang. Redovisningen blir dock rörig genom att författarna parallellt för en diskussion mot bakgrund av litteraturgenomgången.

Språk: Hyfsat språk som dock innehåller såväl stavfel som utelämnade bokstäver och ord.

Layout: Min utskrift blev konstig, men layouten är nog bra.

Referenser: Ganska lång och nästan rätt.

Vetenskapligt förhållningssätt: Författarna förhåller sig ganska fritt i relation till sitt stoff, men avslöjar sina problem i metodavsnittet.

Yrkesrelevans och ny kunskap: Litteraturgenomgången och empirin ger – om inte ny – så i vart fall kunskap som kan fungera som en orientering och stimulans för lärare.

Slutomdöme: Arbetet har lite skavanker här och där, främst i metodavsnitten, men har också vissa förtjänster genom att litteratur med olika infallsvinklar har lyfts fram. Handlar det om två personer, så skulle jag sätta betyget **G (D)** och sannolikt skulle jag göra det med tre författare också.

B, C.

Arbetet har en bra början med en stark inledning där olika vinklingar ges på individualisering och sätter in läsaren i problematiken. Syftet är tydligt men frågeställningarna är något för vida, dessutom förs ytterligare en fråga in i metodavsnittet. Genomförandet går att följa, men valet av intervjupersoner kan diskuteras. Resultaten redovisas på ett systematiskt sätt, men valet att diskutera resultaten och jämföra dem med refererad litteratur gör att det blir svårläst och otydligt. Arbetet knyts inte ihop och egentligen besvaras bara ena frågeställningen. Layout, språk och referenser verkar i sin ordning. Arbetet behandlar ett intressant allmängiltigt område för undervisande lärare. Arbetet har potential till en stark rapport, men är för ojämn för att nå ända fram.

Rapporten skulle klassas som medelbra och bedömas som godkänd, **G**.

Ö 3 bedömd av K

Uppsatsen är ganska lättläst, men den innehåller ett stort antal onödiga inledningar till varje nytt avsnitt. Dessa tynger texten utan att bidra med något av värde. Texten blir ibland även väl ”prutig”. Den skulle tjäna på att kortas ned, varvid den antagligen skulle bli riktigt bra.

Största problemet med uppsatsen är emellertid att såväl syftet med den, d.v.s. att söka svar på forskningsfrågan, som resultatet är otydliga eller obefintliga. Det finns inga riktiga sammanfattande slutsatser eller förslag på användbara resultat. Detta är visserligen inte alltid så lätt, om undersökningen inte helt fungerat som man tänkt, men författaren borde ändå ha kommit med några förslag.

Till det positiva ska läggas att uppsatsen har en pedagogisk struktur, avstamp tas ifrån en bakgrund som närmast är att liknas vid tidigare forskning. Texten är också genomarbetad även om framställningen kunde ha varit mer ”effektivt” presenterad. Ett problem, som gör uppsatsen svårbedömd, är det faktum att det finns hela tre skribenter. Vem har egentligen skrivit vad? Och ska inte kraven höjas, när det är tre som står bakom texten jämfört med om det hade varit en ensam skribent. Det är också tveksamt om arbetsinsatsen med uppsatsen svarar mot de krav som man kan ställa på en text där tre personer kan samarbeta. Man borde förvänta sig en såväl bredare som djupare genomförd undersökning!

Några kommentarer

- * Stryk alla inledningar eller avslutningar som beskriver vad nästa textavsnitt ska handla om.
- * Kommateringen är totalt hopplös.
- * Satsbyggnadsfel är väl vanliga. Även upprepningar förekommer
- * Låt ordbehandlingsprogrammet göra pagineringen eller sätt in ”hårda” sidbrytningar.
- * Nationalencyklopedin saknas i litteraturlistan.
- * ”enligt tidigare forskning” finns på ett par ställen utan litteraturanvisning.
- * Det finns alldeles för mycket ”Bakgrund” i ”Resultat”-delen.

Bedömning

G-

Ö 3 bedömd av M

Problemformulering och syfte

Individualisering likställs i stort sett med Eget Arbete, även om samarbete i grupp nämns

Litteraturbakgrund

Nyanserad: dels sägs för stora grupper sägs hindra individualisering, dels framhålls att samspel är viktigt. Grupparbete? Behandlas inte som ett alternativ, utan framför allt är det fråga om att välja mellan helklassundervisning och EA.

Metod

Metoden motiveras med hänsyn till syfte och forskningsfrågor. Möjliga felkällor diskuteras. Etiska aspekter redovisas.

Resultat och analys

Resultat och analys i samma kapitel. Resultatet redovisas utifrån syfte och frågeställningar. Goda relationer, samspel och grupsammansättning framhålls av respondenterna. De framhåller att lärares samarbete befrämjas om de tar tillvara varandras kompetenser (detta skulle ju kunna överföras till eleverna). Detta är ett exempel på att uppsatsförfattarna inte riktigt tar tag i sina resultat ordentligt.

Diskussion av resultat

“Avslutning” istället för diskussion. Nivågruppering (som enligt forskning inte anses befrämja lärande) sägs av författarna befrämja individualisering!

Omdöme

G. ojämn, men klart godkänd

Ö 3 bedömd av Ö

Problemformulering och syfte

- saknar ett övergripande syfte – syfte och forskningsfrågor är i stort sett identiska
- bara till viss del ett kritiskt förhållningssätt; ställer frågor och försöker problematisera ämnet

Forskningsbakgrund

- har kunskaper om det aktuella forskningsfältet och redovisar resultat från tidigare forskning

Metod

- argumenterar för lämplig design, men beskriver den inte tydligt med utgångspunkt i frågeställningarna
- väljer och utvecklar lämplig datainsamlingsmetod
- tillämpar vedertagna forskningsetiska regler

Resultat

- bearbetar och redovisar sin empiri på ett tydligt sätt

Analys och diskussion av resultaten

- analyserar och tolkar sin empiri på ett tydligt sätt och relaterar den till andras forskning
- drar ibland belagda slutsatser; anknyter till frågeställningarna (röd tråd)
- relaterar examensarbetet till yrkesverksamhet

Sammanfattande bedömning

- uppfyller kraven på godkänt, **G**, med viss tvekan
- delvis ett privat projekt
- ”utredningstext” (det här vet vi – empirisk studie – till sist bekräftelse av det man redan visste)

Bilaga 2

Kommentarer till bedömningarna från Högskolan i Gävle

Granskningen visar både på förtjänster och brister. Trots att granskningen genomfördes av representanter från olika vetenskapstraditioner är den grundlägganden bedömningen gemensam, Däremot skiljer det ibland vid avvägningar och gränsdragningar.

De utvalda examensarbetena tyder på engagemang hos studenterna. De granskade arbetena är i grunden yrkesrelevanta. Sedan är det upp till studenterna att klar av att genomföra arbetet på ett adekvat sätt.

Den allvarligaste kritiken är att flertalet av examensarbetena saknar ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt. Vanligen strävar de efter att bekräfta tidigare studier. Tillskottet av ny kunskap är ringa, även om det undersökta området är intressant. Syftena är vanligen för vida. Speciellt frågeställningarna är svåra att formulera. Kopplingen mellan examensarbetets olika delar är svår att följa, den röda tråden saknas. Viljan att generalisera är också för stor.

Det är ytterst tveksamt om författaren/författarna använder de forskningsansatser, namngivna metoder eller analysätt som de anger. Förstår de verkligen vad det gör? Det vore bättre att de verkligen beskriver hur och varför de valt att genomföra sina studier och eventuellt i vilken anda.

Förvånande många har inte analyserat sina egna resultat, utan okritiskt försökt anpassa dem till tidigare undersökningar.

Teori och bakgrund är ibland svåra att bedöma utan sakkunskap inom ett specifikt område, men den känsla man får i flera av arbetena är att det är ihopklippta referat där man är okritisk till både innehåll och källa. Inom vissa områden saknas relevant forskning eller utredningar. Då är det bättre att göra den kortfattad men ändå relevant, istället för att ta upp perifera vinklingar.

Trots att vi befarat att den språkliga framställningen skulle vara dålig, har många av arbetena ändå varit lättlästa och strukturerade.

En svårighet vid granskningen av arbetena har varit att avgöra om en eller flera har genomfört arbetet och i de fall där det varit fler författare, vem som gjort vad.

Ett gemensamt problem för flera studenter oberoende studieort var att det har varit svårt att få in ett tillräckligt stort undersökningsmaterial, i form av enkäter och intervjuer.

Vid en sammanställning av arbetena kan man också konstatera att nästan en enda modell används för genomförandet. Det begränsar. Vi efterlyses flera sätt att genomföra examensarbetena. Det skulle vara berikande för utbildningen.

